

ס'קייט, שאַ. סקנה בכפר מאה ועשרים
זון שוורים וכל יום רועים
אותם עכרים בשדה ובליילה מכנסים אותם בחצר
רחב ופיא בא אליו שותפו וסיפור לו בזה"ל באתי
היום לשדה ראיתי שנעדרו שני שוורים משם
ושאלתי להרועה והשיב תיכף כשבאתי לדיר עם
השוורים מת אחד מהם שהי' כבר חלה ואח"כ
באמצע הלילה כשהייתי ישן שמעתי קול צווחה בין
השוורים ועמדתי וראיתי שהי' כאן ארי האב
וכששמעו קולי ברחו ולא ידעתי מה הויקו שם
אך כשהדלקתיאת הנר ראיתי ששור השני מונח מת
ואם אין אתה מאמין לי תא ואחרי כך שמונח נהרג
בחצר עכ"ד הנכרי מה דינם : תשובה, לאוסרם לומר
השוורים מותרין דאין הנכרי נאמן לאוסרם לומר
שהיו שם דורסים אפילו הוא מסלפית כמ"ש כיצא
בוה בהל' שחיטה ס' ט"ז ובפרט דכאן לא הוי
מסלפית שהי' ע"י שאלה ואף דשם מבואר דאי
מהימן לי' אסור נראה דדוקא התם אין טעם לומר
שאומר כן מכח איהו חשש שלו משא"כ ברועה
י"ל שהוא חושש שיאסרו הבעלים דעשה איהו
פשיעה בשוורים לכך הוא אומר כן ועוד התם
הוי איסור תורה וגם הר"ל דשיל"ם דאפשר להמתין
עד למחר משא"כ בוה אף אם דרסו קצת מ"ס
רובן לא דרסו רק מיעוטן ואי"כ נתבטלו הגדרסין
ברוב ואינו רק איסור דרבנן דבעיה לא בסלי
ואי"כ בוה י"ל דברבנן אף במהימן לי' מותרין ועוד
כיון דכאן ראה הנכרי שהשור מת ואי"כ י"ל שהמיתו
אותו מיד ונח כעסו ונהי דיעזו לבד לא סמכינן
עכ"פ לפ"ו י"ל אף דמהימן לי' אין הנכרי נאמן
בוה כיון דגם לדבריו אין איסור ברור ובפרט דכאן
ניכר שמשקר שאומר שהי' שם ארי וזה ודאי שקר
דהארי לא הי' בורח מכח צעקת השוורים או ממה
שהעכרים עמד וגם י"ל דמה דמהימן לי' אסור
אינו בתורת ודאי דודאי רוב עכרים משקרים דאשר
פיהם דיבר שוא ואינו אסור רק מדרבנן ולחומר
דדלמא הוא אמת ואי"כ כאן הוי מ"ס שמת משקר
ואת"ל שואמר אמת דלמא המיתו מיד ונת רוגזי,
והנה אם הי' אפשר בידם להשהותם יב"ח ודאי
הי' יותר נראה להקל כמ"ש הפמ"ג ס' ג"ז ס"ק
כ"ח בשי"ד והיי' נראה דבכה"ג יש להקל להשהותם
יב"ח מיהו אף אם לא הי' אפשר להשהותם יב"ח
מותרין ובפרט שאומר הנכרי שהי' שם ארי ובוה
ניכר שקרותו דהארי לא הי' בורח וגם במדינות
הללו

דמעיקרא גמי נה רוגזי כאן חת ח"י הראשון
יבפרט דאמרינן מ"מ אם אולינן בתר חזקה
דמעיקרא שהי' דורס ורגזן ואי"כ יש להיפוך
חזקה דמעיקרא דבהמות דהיו כשרות ואם לא
אולינן בתר חזקה דמעיקרא אי"כ יש כאן חזקה
דהשתא נה רוגזי ואמרינן דגם מעיקרא תיכף
נה רוגזי משא"כ בדרס אחד לא שייך כל זה :
ורקן אמת דבהיותו בוה קשה לי טובא מ"ל
להפוסקים ראשונים ואחרונים להתיר בקטע
ראש אחד מהם אף כהוא שותק והם מקרקרים
ומג"ל כן הרי זה לשון. הש"ס בחולין דף ג"ג
על שתק ואיתוב ביניהם אימא שלמא שוי קטע
רישא אחד מהי"ח נה מרותחי' עכ"ל וקשה
דלמא קאי הש"ס רק אדלעיל באם שניהם שותקין
דאז אין תוששין לספק דרוסה רק אם הי' חזינן
דדרס אחד אי"כ זה גרע דהרי חזינן דדרס ולא
גרע כהוא שותק והם מקרקרים ולכך בוה אמרינן
תינה דרס אבל קטע כיון דיש סברא דנה
רוגזי ומהני זה דהוי כאלו לא הי' כאן מעשה
זו ושוב כיון דהוא והם שותקין לא חיישינן
לסד"ר רק דהוי ס"ד דזה גרע לכך קמ"ל דזה
לא גרע כיון דיש סברא דנת רוגזי והוי כלא
קטע ולא דרס ואין חוששין לסד"ר כיון דהוא
והם שותקין אבל באם הוא שותק והם מקרקרין
דאפי' אם לא ראינו שום ריעותא חוששין לסד"ר
י"ל דאף בקטע לא מהני להקל ומג"ל להקל
באיסורין והדבר צע"ג :

והגדה דרינא ג"ל דטב הורה המורה להיתר
ולא מטעמי' ותמה אני איך לא הרגשתם
בוה דלא מבטיא אם תפסה החתול ראש העוף
בחורף ללוב פשיטא דמותר דהרי הוי ספק על
ספק לא על דדלמא חתול תחבה והוציאה את
ראשה חורף ללוב ומשם תפסה החתול את ראשה
וכן מוכח מתשובת הבי"ח הובא בפמ"ג בקיצור
דזה הוי ספק על ספק לא על רק אף גם אם
תחבה החתול את פי' לתוך הכלוב ושם תפסה
ראש העוף מ"ס מה בכך הרי אין דריסה אלא
ביד ולא בפ"י אי"כ נהי דהכניסה ראשה מ"מ
לא נודע אם הכניסה החתול את ידה או לא
אי"כ הוי ממש ספק על ספק לא על דאולי לא
הכניסה כלל ידה לתוך הכלוב לכך מותרין
שאר העופות בבירור בלי שום ספק ואין פנאי
להאריך יותר :

בפלוגתא עדיף ועוד ראוי יותר מפרשי שם דפרי
שם דיה אין נאמנים עליו על גה"ג ומלשונם משמע
דעל כל נטילת גיד אין נאמנים ומנ"ל כן דלמא
לעולם ר"מ מודה בדגדול נאמנים רק זה קאי
אדלעיל דר"מ לשטתו דס"ל שם במשנה דגיד של
שלי אסור בזה קאמר דאין נאמנים עליו או מטעם
דהוי טרחא יתירא ביותר או דלא משמע להו
איסורא בשל שלי דהם ס"ל כר' יהודא וחכ"א
דאף ע"ז נאמנים ובע"כ דס"ל לרש"י דבניד של
שלי לא ה"י חכמים אומרים דנאמנים עליו דבזה
מסתבר דלא מהני ל"י ניקור כלל ובע"כ מירי
בגדולים ועוד ראוי ממש בש"ס שם דף צ"ג ע"ב
אריח ב"א אריי חזרו לומר אין נאמנים אריי בזה"ד
נאמנים ופריך אכשיר דרא ומשני מעיקרא סברוהו
כר' יהודא הדר סברוהו כר"מ במה דהוי דכירי
לר"י לא מהימני והשתא דאנשוהו לר"י מהימני
ופרשי כר"מ דבעי חטיטה ואח"כ פ"י כר"י דלא
בעי חטיטה וכו' וקשה מג"ל כן דלמא הכונה על
שלי דמתחלה סברוהו כר"י דשלי מותר
גידו ואח"כ סברו כר"מ דגה"ג של שלי נמי אסור
ולכן כל כמה דהוי דכירי לר"י לא הוי מהימני
דהוי חשודין עליו אבל כיון דאנשוהו לר"י א"כ
ס"ל דגידו אסור לכך חזרו לומר דנאמנים ולמה
לא פירש כן ומנ"ל דקאי על פלוגתא דחטטתא
בע"כ דמשמע דבשלי א"א לנקרו ולעולם אין
נאמנים וא"כ כיון דמוכח דבדבר שהוא רק א"א
לנקרו ואין להם נאמנות לכ"ע א"כ ה"ה אף
כשנלד כל דהוא רק אין להם נאמנות דהרי ר"מ
ס"ל דתמיד אין נאמנים ונהי דקיי"ל כחכמים מג"ל
להקל גם בעגל רך לכך הדבר ברור שהוא אסור
והמתיר בזה מאכיל טרפות ועתיד ליתן דין :
סי' קכ"א. שא' אודות הביצה שנתבשלה ונמצא
בה דם בין שאר הביצים
ולא ה"י ס' בביצים. הדין כן דאם לקחו אותם מן
המים והרתחין בכף בזה אני מורה לאיסור דבזה
מצטרף עוד ספק שמא היתה הטרפה הראשונה בכף
ונאסר הבן וחזר הכף ואסר את אחרים וא"כ
שוב

הללו לא שכיח ארי כלל נראה דמשקל לכך נ"ל
ברור דהבחמות מותרין א' :
סי' קי"ט. שא' בקצב שמביא טלה להשרב
קשור ברגליו ולא רצה להשרב
לשחטו מיד וכעס הקצב והשליכו לארץ ואח"כ
התיר הקצב הטלה והוליכו לשרב אחר והקצב אמר
שבשעה שהתירו עמד מצצמו והלך בטוב אך אינו
יודע אם סייעו הקצב בעמידתו גם אינו יודע אם
ה' צולע קצת כו'. הנה נלמפענ"ד דבכה"ג אם ה'י
פחות מעשרה טפחים בבפילתו או אם הוי ספק
אם ה'י עשרה טפחים או לא יש להכשיר בדיעבד
כיון דהוי עוד ספק אולי ה'י פחות מעשרה טפחים
ואינו בכלל נפילה כלל אבל אם ה'י ודאי עשרה
טפחים יש להטריף כיון דהוי בכלל נפילה
וההיתר ספק :

סי' קכ"ב. שא' שהכשיר אחד בבכור יניק מאד
לנקר את אחוריו וגיד הנשה
וצעק עליו ר"מ ככרוכיא מכת מה שראה בס'
ישע"ק בשמי שאסרתי לנקר עגל קטן וביקש ממני
להתניק לו תשובתי והראיות הנה באמת או לא
כתבתי ראיות כי למ"ל ראיות מה דחוש מעיד
שבדבר שהוא רק ויניק א"א להכיר גידו היטב וכל
הסימנים הנאמרים בניקור לא ניכר בעורו קטן
והרי מנקר בלי קבלה אסור לנקר כידוע ובעיני
שנשל קבלה והרי בשוחם מצינו דאף דאתמחי גברא
מ"מ לענין לשחוט יונים וצפרים קטנים לא אתחזק
כמפורש בש"ע א"כ מ"כ בניקור שהוא ענין טרחא
יתירא דאף דאתמחי לנקר בהמות גסות לא אתמחי
לנקר הדקות ודינו כשאר אדם. אך היות כי רוצה
בראיות אראלו בצועה"ה הנהמשנה מפורשת בפגה"ג
דאין הטבחים נאמנים עליו (פרשיי מכת דהוי
טרחא) וכו"א נאמנים עליו ועל החלב הרי
דל"מ אף בניקור בהמה גדולה ס"ל דאין נאמנים
מכת רב הטרחא א"כ נהי דקיי"ל כחכמים דנאמנים
מ"מ למעט בפלוגתא עדיף וראוי לומר דלא מליגי
רק בגסות אבל בדקות דהוי טרחא עוד יותר
מגדולות מודים גם הם דאין נאמנים דלמעט

א) ובהיותו בזה חזקיר מה שפלה כלכי הטרה אחת אף דלתי כותב זה לנתי הנה מדכרי ה"פ גריס סי' ק"י וכן
מכתה פוסקים משמע דדרוסה נמי יש דין כע"ה דלא כע"ה ולדיו ג"ע מנ"ל כן דהנה שורש הדבר יונתנים
דף ע"ג דר"א משני כן וא"כ י"ל דהתם חייבי בתפירות כע"ה שאלון שומדות למות מעלמן רק רוכס וגרס
ותור הסקל כיון דליון שומדין למות רק הכ"ד ימיתו אותם וכיון דליון שומדין למות מעלמן שפיר יש להם דין כע"ה
דלא כע"ה אבל כערסה כיון דשומד למות מעלמן וליון חי יכ"ה י"ל דבזה כעל משכיותו וכע"ה וק"ל דכוננה שם נקם נכ
מרסה הרי י"ל דר"א ס"ל מח"ש שם דמוחי הן מרסה כולל מרסה וכשאר מירוסים שם או אף אם מרסה כמרסה מתם י"ל
דמוחי הן משנה כמ"ד מרסה ח"י אבל לדיון דקיי"ל דמרסה אינה ח"י מנ"ל לדיון דנס זה אינו כעל ונ"ע"ל נדעתי .

כי זה יש לו מקום לומר כן אבל המעיין בש"ך סי' ס"ט מוכח שם דאין האיסור בכבוש במים מכח דפירש ממקום למקום רק מכח דהדם חוזר ונבלע בכשר דלא מבעיא להסוברים דאף באינו מלוכלך דהוי כן רק גם להסוברים דאף באינו מלוכלך אסור רק מכח דדם היוצא חוזר ונבלע אבל לא מכח פירש ממקום למקום דאם כסברתו דפירש ממקום למקום מה מהני אם יש במים סמך כנגדו בע"כ דאין האיסור רק מכח היוצא וא"כ לפי החוריד הוי רק דרבנן ועוד זאת לא זאת לו יהא דהוי ספק כבוש עכ"ל הוי ס"ס דלמא לא הוי כבוש מעל"ע ואת"ל דהוי כבוש מעל"ע דלמא כדעת המתבר דבעינן מלוכלך ובשומן ודאי לא הוי מלוכלך ועוד גם בלא זה הרי דעת הטור' בס"י ק"ה דספק כבוש מותר ונהי דהנהק"כ חולק מ"מ כאן הוא מודה דהרי הוי כאלו ה' ב' חזקות להיתר אם נלך בתר מעיקרא הרי יש להשומן חזקת היתר ואם נלך בתר השתא הרי עתה אין בו מים רק מעט א"כ הוי כאן ב' חזקות להיתר ואף בשל תורה ה' מותר לכך לא טב הורה לאסור בזה הכל :

סי' קכ"ג. שא' בקדרה חדשה ששרו בה שומן במים יותר מעל"ע אך אחר המעל"ע ראו כי ה' רק מעט מים בקדרה ולא נשרה שם רק קצה אחד מן השומן על שפתו וזה נעשה מהמת שהקדרה חדשה בלעה מן המים ויש להסתפק אימתי בלעה הקדרה מן המים אוילי בלעה תוך מעל"ע ולא נשרה השומן מעל"ע ולא נאסר רק זה המעט שנשרה על שפתו כיון דעתה אינו ניכר. וצידד להיתר לבטל השומן עוד ברוב בצירוף דעת המעיל צדקה סי' ל"ה שהעלה כדעת הבי"ד דאף דם בעין כיון דנתערב במים נחשב דם פליטה וכיון דאינו נבלע רק אחר כ"ד שעות כבר הוי"ל כדם פליטה ויוצא ע"י מליחה שנית גם בצירוף דעת החוריד סי' ע' דספק כבוש בדם מותר ג"כ ואף כי הפמ"ג בפתיחה לה"י מליחה העלה דספק כבוש אסור בדם וגרוע מביטול מ"מ בצירוף דעת המעי"צ הנ"ל העלה להיתר : תשובה. יפה הורה בזה. ומ"ש דלומר שנתבטל המעט ברוב אי אפשר מכח מ"ש הפמ"ג בשם הכה"ג דלא שייך לומר ביטול ברוב רק היכא דנודע תחלה איזה ההיתר והחוריד סי' ק"ה הביא ראיה לזה מחמשה שנתערבו עורות פסחיהן וכו'. הנה בקר זו בסוגיא דפסחים הרגשתי בזה וישבתי בע"א ואין ראוי לדין הנ"ל לומר

שוב יהי לנו ס"ס להיפוך דלמאדם ביצים דאורייתא ויש לחוש דלמא ה' במקום האוסרו ואת"ל דהוי דרבנן דלמא הוציא זה תחלה בכף ונאסר הכף ונאסר הכל וכן נמי אם הורקו המים רותחין מן הביצים בזה נמי יש להחמיר דלמא הטרפה היתה באחרונה בשולי הקדרה ונאסרו המים הנשארים שם כיון דלא ה' רוב ביצים יש לומר סלק את מינו כאלו אינו וכיון דנאסר המים מעט ואח"כ שופך אותו דרך הביצים העליונים ונוגע בכל ביצה בפ"ע ואין שאר הביצים מצטרפין עמו כיון דהם חוץ לרובב וא"כ נאסרה כל ביצה וביצה בפ"ע לכך יש כאן הרבה טרפות ואולי אין רוב כשרים כנגדן ולכך כיון דיש עוד ספק לאיסור יש להיפוך ס"ס לאיסורא כנ"ל אבל אם הניחו אותן עומדין כך עם המים עד שנצטננו המים או ששפכו לתוכה מים צונגין ונצטנן בזה מותר אף בלי ס' אף אם הוי רוב ביצים כשרים ומכח סלק. וי"ל עוד להחמיר עפ"מ"ש בתשובה דהיאכ דאפשר להכיר האיסור אם נבדק נחשב כחומר ולא בטי"ל א"כ ה"ג בשלמא בתערובת ביצים בקערה דהביצה גופה כבר מתערבה ואין לנו לדון רק על התערובות וכיון דמן התורה מב"מ ברובא בטל לכך נחשב כספק דרבנן ולהקל ותלינן שלא ה' במקום האוסרו אבל בחבשי"ל דהביצה הטרפה עדיין קיימת וכיון דאפשר להכיר בחוכה הדם הוי כאלו כבר ניכר א"כ הביצה עצמה לא נתבטלה וצריכין אנו לדון גם על גוף הביצה ובגוף הביצה הוי ספקא דאורייתא לחומרא לכך גם הנו"ט הוי כנאסר מה"ת ובעינן ס' מדרבנן עכ"פ כדון ודאי איסור תורה מיהו לדינא יש להקל בזה כמ"ש : ונרין טפה שחורה הנמצא בביצים ודאי טרפה דההוא שחור אדום הוא אלא שלקה ואני לטריפו תמיד :

סי' קכ"ב. שא' באחד ששרה שומן קודם מליחה במים ושכחו עד אחר מעל"ע ואז ראה דחסרו המים ונשאר רק מעט מים שנשרה בו מעט שומן ואינו יודע אם נחסרו המים קודם מעל"ע אין אסור רק המעט המונח במים או נחסר אחר מעל"ע ואסור כולו וכו'. הנה לא טב הורה לאסור כולו דלו יהא כדבריו דפסק כדעת הפמ"ג דע"י כבישה הוי דם דאורייתא וכתב אף לפי ד החוריד דס"ל דדם היוצא ע"י כבישה הוי דרבנן מ"מ י"ל דמודה אם לא יצא רק דפירש ממקום למקום דהוי ד"ת. הנה אם

לומר היכא דלא הוכר ההיתר מתחלה דאינו בטל ועתה נראה עוד דאין רא' מזה די"ל דמזה יהי' מוכח כדעת השטמ"ק בב"מ דף ו' גבי קסין אחד וכי' דאף שנתבטל ברוב לא נחשב ודאי ההיתר רק ספק רק דהתורה התירה ספק כזה והנה כתבנו במק"א דלפ"ו היינו רק להיתר דמותר הוא באכילה מכת הספק בזה התירה התורה אבל לצאת ידי חובתו אינו יוצא ע"י ביטול ברוב כיון דהוא חייב מצוה ודאית דובר שנתבטל ברוב אינו רק ספק ולכך א"ש גם זה כיון דהוא חייב לעשות פסח ודאי וזה כיון דנתערב בו פסח פסול אין עליו רק תורת פסח ספק כמו דהתם נקרא עשירי ספק ועשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק כן ה"ג פסח ודאי אמר רחמנא ולא פסח ספק ולכך אינו יוצא בו ידי פסח וז"ב ונכון בסברא. ואין רא' לדין הנ"ל. ועוד צדד היתר בזה די"ל כיון דהשתא נמצא בו רק מעט מים אמרינן הרי לפניך ואולינן בתר השתא כיון דהשתא הוי רק מעט כן הוי נמי מעיקרא וכיון דדרך הקדרה כן בלעז מעט מעט דומה למקוה דחסר ואתאי חסר ואתאי אמרינן הרי לפניך וכן הוא דעת האו"ה הובא בטו"ז סי' כ"ה דאם השומן בא לפנינו כשהוא קשה אולינן בתר שעת מציאותו ואף דחלקו עליו שם מ"מ בכה"ג הכל מודים והוא עפ"מ בטוטר"ד סי' ק"פ לבאר הטעם למה באמת ס"ל דלא כהאו"ה בזה היינו עפ"ד התוס' גדה נ"ח ד"ה ומי מחזקינן טומאה ממקום למקום שכתבו ויש לחלק בין ממקום למקום דהכא לזההוא דפ"ק דגדה דהתם הטומאה עצמה באה ממקום למקום והכא הטומאה עצמה בחד מקום עומדת עיי"ש א"כ ה"ג כיון דהעכבר עומד במקום אחד והספק על השומן אם הוא רך או קשה לכך לא שייך בזה לומר דנלך בתר שעת מציאותו וכתבנו דאף בדבדף נ"ח מסיק הש"ס דאף כשהטומאה במקום אחד נמי אין מחזיקין ממקום למקום היינו דוקא התם דעכ"פ ההוכחה שממנו מוכח הטומאה הוי ממקום למקום דהרי לולי הדם לא היינו מרגישים כלל בשום טומאה רק דע"י הדם נודע לנו חשש טומאה והרי הדם בא ממקום למקום לכך נחשב לנו כאלו גוף האשה הטומא' באה ממקום למקום וזה הוי פלפול הש"ס שם אם אולינן בתר האשה שהיא הטומאה הוא בחד מקום ולכך מחזיקין טומאה ממקום למקום או אולינן בתר הדם והוא המודיע הטומאה

שמתקבץ

אין עושין ספק דרבנן לכתחלה ומכ"ש בזה ומכ"ש מה שנמשך בזה הוראה לרבים ודאי לא ראוי כי לא רבים יחממו כי הוא לכבוד שבת ויתפרסם הדבר כי מליחה בלי הדחה כשר ויבואו לעשות כן תמיד ובודאי אין ראוי להורות כן ופרסום היתר זה לרבים וחזק לזה ודאי הוי חשש שנמלח בכשא"מ כי בודאי אם מלחו להטריפו לא דקדק להיות בכלי מנוקב וגם דף חלק ברהיטני לא שכיח וחזק מזה מ"ש רי"ב דהוי ס"ס שמא לא נמלח כלל ואת"ל נמלח שמא לא הוי בכשא"מ הגה מלבד דהוי ס"ס להיפוך דלמא כדעת האוסרין בלמח ולא הדיח תחלה ואת"ל כדעת המתירין דלמא הוי בכשא"מ וגם הך ספק שמא לא נמלח כלל לדעתי אין זה ספק כלל כי ע"א נאמן באיסורין ובפרט במה דבידו כיון דבידו נאמן אפי' נגד החזקה כמ"ש בש"ס יבמות א"כ מוכח דהוי ודאי א"כ אין זה נכנס בגדר ספק כלל והוי כודאי. ועוד אני אומר בעזה"י דבר חדש כדאן ודאי אסור דהנה קיי"ל חכם שאסר אין חבירו רשאי להתיר ומוכח בזה דקם דינא ומפורש בפוסקים הטעם דשויא חד"א הרי אף דאינו שלו מ"מ כיון דהורה בחד דעה שייך שויא חד"א אף בשל אחרים וא"כ מכ"ש בשלו אם עשאו ע"ד כן כדי להטריפו א"כ עשה כדעה זו דס"ל שהוא טרפה שויא חד"א ואסור לכל העולם ולא גרע מעשים של הבעלים בצירוף אמירתו שהוא טרפה כהוראת המורה לאחרים וגעשה כחד"א לכך ודאי שלא כהוגן עשו בזה והנה להטריף כל הכלים מי ישמע אך עכ"ם נראה להשקות כל הכלים מעת לעת כנלפע"ד לדינא :

סי' קכ"ז. מ"ש בנדון מוח שנמלח עם קרומו התחתון אם מותר בבישול או הוי ככלי שאינו מנוקב. יפה הורה שמותר ואין כאן חשש ספק ושאלה כלל דהוי כחתיכה עבה ואל ישיגונו בדברי המסקנא כי אינו יודע בטוב הוראה : סי' קכ"ח. ע"ד אשר שאל במ"ש בש"ע סי' ס"ט בנמלח בכלי שאינו מנוקב ושהה מעט עד שנראה הציר בכלי ושאל כמה יהי המעט נראה דשיעורו הוי לשער אם יהי בו כדי טופח ע"מ להטפיח ובלא"ה אינו כלום כדמוכח בכמה דוכתא באר"ח וביד"ד סי' קל"ב בש"ך ס"ק י"ג מוכח דאף באיסור משהו כל דאינו כני"ל אינו אסור והיה בזה הוי כן. ומה שחשש שמא יצא

שמתקבץ דם ממק"א ללב בשעת שחיטה מ"מ הוי רק ספק וספק כביש דעת כמה מתירין ואף המחמירין הרי כאן אין אוכלין הלב רק ע"י בישול או צלי ויבוא לידי דרבנן ויהי' ספק דרבנן ואמרינן כנב"ה מחיים ומשל עצמו הוא ולא שייך בזה כביש מה שהורגל בו מחיים ובטבעו הוי כגוף החתיכה חלק ממנו ושוב ראיתי בתשובתי (טוריד ח"ג תשובה קמ"ז) ושם התרתי מכת דהוי בפנים ולפ"ו אם הוי כבר בתוך הוי טרפה ולפמ"ש כאן יש להקל בכל ענין כנ"ל וז"ב :

סי' קכ"ה. שא' בבשר שבעלת הבית אמרה שהמשרת מלחא אותה

והמשרת אמרה שהבע"ב מלחא ושניהם אינן לפנינו, הנה נראה ודאי שמותר הבשר כיון דמליחה דרבנן ודומה למ"ש באהע"ז סי' י"ז באחד אומר מת ואחד אומר נהרג כן ה"נ כיון דלדברי שניהם נמלח הבשר מותר הבשר באכילה : סי' קכ"ו. אשר שאל בעש"ק הוי קונים הרבה בשר במקולין ואחד

ממוכרי הבשר אמר להקונים שמלח הבשר בלי הדחה תחלה כדי שלא יקחו ממנו בשר כי הוי רוצה שיוסיפו לו מעות על השאר מקודם כי הבהמה היא ביוקר (והנה אמתלא זה גופו אינו כלום לפי דעתי לא מבעיא כיון דהוא לא אמר האמתלא אין אנו טוענין ענינו רק גם אם הוי אומר האמתלא לא הוי נאמן דבשלמא ביו"ד סי' א' התם הוי הכונה כדי שישאר לעצמו בזה שפיר הוי אמתלא כי סבר שהיה נשאר לו והוא יודע שהוא כשר אבל כשאין דהוא סבר שיוסיפו לו על השאר הרי כיון דאמר שהוא טרפה איך יקנו ממנו ולומר דסמך על האמתלא הרי הקצב הוא איש בור וא"י אם מהני אמתלא או לא וגם לא יכניס עצמו בכלל מוכר טרפה בשביל כך) והלך אחד ושאל סתם הדין שמלח בשר בלא הדחה תחלה והתירו המורה כדעת הרמ"א בהפ"מ וכתב הפמ"ד דהיה בעש"ק ודע סמך זה הליכו כלום ולקחו בשר מן המקולין ובשלו על שבת וכעת שואל ח"מ אם כהוגן עשו או לא כיון דיש עוד חשש שמא מלחו בכשא"מ. הנה לדירי לא טוב עשו כי אף המקילין בזה במלח ולא הדיח תחלה בהפ"מ או לכ"ש היינו רק אם כבר הוי הבשר בביתו וגעשה ספק זה אבל לקנות לכתחלה בשר כזה כנכנס בספק כזה לכתחלה ודאי אסור דקיי"ל

מעט ונתקנח בגשר ואינו ניכר הנה בזה אין לחוש מספק כיון דם שמלחו או בשלו דרבנן ואדרבא נראה אף אם נראה ציר מעט בבשר אם יש לתלות שהי' שם מים תחלה מעט כל דיש ספק יש להתיר רק אם ידוע דמעט הציר הוה הוא מן הבשר הוה יש בו טופח ע"מ להטמית או אסור אבל פחות מזה י"ל מלהלכותי הבשר נעשה כן ולא בא מי הפליטה כנלפע"ד נכון :

סי' קכ"א. מה ששאל שרצו להדיח הבשר הדחה קמייא בכשא"מ ולקחו מי מלח היינו מי באר שעושין ממנו מלח ושפכו עליו ותיכף הוכירו ולקחו הבשר מן הכשא"מ כו'. הנה זה כתוב אצלי באיזה תשובה וקשה עלי לבקשו כי רבים המה בעוה"י ולדעתי כעת דודאי הוא טרפה דאינו דומה למ"ש הש"ך בסי' ע' ס"ק כ"ט בנפל לציר חדא דהריגם שם הרבה חולקים והפמ"ג הביא שהמני' חולק ואף להש"ך שאני ציר דכבר פועל פעולתו והוציא דם פ"א שהרי הש"ך כתב שם בטעמו דאינו דומה לנמלח בלי הדחה קמייא כו' והטעם הו' כמ"ש בסי' צ"א דיש חילוק בין אם פועל המלח פעולתו פ"א או לא ולכן בציר שכבר עשה פעולתו פ"א פסק כחו ואין לו כח עוד להבליע כ"כ אבל מי מלח הללו דעדיין לא עשו שום פעולה המה דומין למלח ממש שמבליע הדם בעין ואדרבא לדעתי זה נרע ממלח דבנמלח בלי הדחה קמייא מותר בהפ"מ ובזה נראה דאסור דהתם טעם המתירין מכח דאין דרך המלח להבליע רק להפליט וי"ל היינו במלח יבש אבל בציר ומי מלח הדוא לח ולח דרכו להיות נבלע לכן זה מבליע ג"כ ולכ"ע אסור בלי הדחה קמייא ויש ליתן טעם עוד דאינו דומה לציר דהתם הו' עכ"פ כח מים בתוך ב' מה דהו' עיקרו ממים וגם דם הנבלע בו אינו מלוח והוא מחליש כח המלח אבל מי המלח בטבעו הו' כולו מלוח וחזק ואף דכתב ר"מ דע"י הבישול מתמעט ונעשה רק ב' קווארט אין זה מכח המים רק כן דרך דברים הלחים כשהם נקרישים יתמעטו וגם האש שורף ההלכותיות ונתמעט אך עכ"פ גוף המים הם מלוחין כהווייתו לכן חזק יותר וז"ב :

סי' קכ"ב. ע"ד שאלתו אם דם כבוש הו' מן התורה או דרבנן וכבר ראה בפמ"ג יויד סי' ק"ה בש"ד סק"א שהוא מה"ת דר"מ תמה עליו וכתב ר"מ כמ"ש בנוב"ת סי' ל"ו

חיריד בהגהת בנו. הנה מה שהקשה ר"מ מפ"ב דפסחים דפריך והרי דם דרחמנא אמר לא תאכל דם ותנן כו' אלו ואלו יוצאין לנחל קדרון כו' ומה פריך הרי י"ל דלעולם דם אסור בהנאה ושה' דהוי מעורב במים ורובו מים כו' הנה מזה לא תבירי דמה דסי' לאו"ה דין' כלל ו' דהוי דרבנן היינו אם בתחל' יציאתו תיכף הו' ע"י כבוש במים או ממ"ו קודם שיצא לאויר העולם הו' דם האברים שלא פירש ואין עליו שם דם וכשיצא תיכף נעשה מעורב במים ולעולם לא הו' ראוי למזבח אבל במשנה דיוצאין לנחל קדרון תחלה הו' דם בעין והו' ראוי למזבח וכבר נאסר בהנאה מה בכך דאח"כ נתערב במים הו' רק כשאר איסור הנאה שנתערב ופריך שפיר למה מותר בהנאה. והנה מ"ש שדברי הפמ"ג תמוהין מהנה"ג בנוב"ת אינו ענין זה לזה כלל ודע כי החילוק בין כבוש למבושל הוא כך ועלה זה במחשבה ואח"כ ראיתי שמכונן זה בדברי הפמ"ג בקצרה כדרכו והענין הוא דם שבשלו הו' דרבנן מכח דבישול משנה גוף הדבר מקדמותו והו' כשינוי בגוף הדם דנשתנה ולכן הו' דרבנן אף דתחלה הו' ראוי למזבח מ"מ עתה נשתנה והו' כדבר אחר אבל כבוש זה אינו משנה גוף הדם מקדמותו רק שהכבוש פועל להוציא את הדם ממקומו אבל בו גופא אינו עושה שינוי והו' שמו דם כמעיקרא לכן הו' של תורה וראי' קצת מבב"ת דהתורה לא אסרה רק דרך בישול והיינו דבישול משנה הדבר מכמות שהי' ונעשה כדבר חדש אבל ע"י כבוש אינו נעשה כדבר חדש ודם שמלחו אף דבב"ת מותר ומוכח דאינו עושה דבר חדש ומ"מ הו' רק דרבנן היינו כיון דבמליחה נעשה טעם חדש בגוף הדם אינו ראוי למזבח כיון דהו' מעורב בו טעם חדש אבל בכבוש נלפע"ד להכריע לחלק דאם גשרה הבשר מעל"ע יוצא הדם זה הדם הו' דאורייתא והיינו דנהי דע"י הכבישה מעל"ע יצא הדם מ"מ הדם לא נכבש מעל"ע במים וא"כ בדם ליכא טעם חדש לכן זה הו' מה"ת אבל אם דם נכבש במים מעל"ע וכדומה בזה כיון דהדם גופו נכבש מעל"ע א"כ בא לו טעם חדש לתוכו שוב הו' כדם שמלחו והו' רק דרבנן כנ"ל להכריע :

סי' קכ"א. מה שהקשה ר"מ דברי הש"ך אהדדי דבסי' ס"ט ס"ק ע"ב כתב ומה"ט כתב המחבר לעיל דמותר לצלי וכאן אסר אף לצלי ולעיל בסי' ס' כתב וסי' דכבוש הו' רק כמלוח

טעם קשה לשכחה בזה נראה דעיקר החכמ' הוא בלב ולכן כיון דאבר מחזיק אבר אי"כ הלב בהמה מחזיק לב האדם ולכן נעשה מלב האדם טבע לב בהמה ונעלם ממנו דרכי החכמה כמו בהמה. והנה מזה יהי' מוכח דס"ל לסוגיא כר' יהושע שהביא הילקוט ריש משלי דהחכמ' הוא בלב וכן מוכח מכמה דוכתא במה דאמרינן שכוחם הבבלי מטמטם הלב והרבה מזה מוכח הכל דהחכמה הוא בלב ולא כדעת ר"א שם דהוי בראש. וגמ' לדינא עוד למי שנדר שלא יאכל מבהמ' זו ממקום ששכל' נתון לר"א דאמר שהשכל' הוא בראש אסור מראשה של בהמה ולר"י דהוי בלב אסור מן הלב והנה באמת סוגיא דעלמא דהוי מן הלב וגם מן הילקוט נראה דמכריע כדעת ר"י לכן לדינא הנודר שלא לאכול דבר שהשכל' נתון שם נראה דאסור בלב ומותר בראש :

סי' קל"ד. שא' בחמאה שהיא מלוחה כדרך שמוחלין לחמאה ועומד בכלי חרס בימי הקיץ או בחורף בבית אם הוא כבוש : תשובה, אני מסכים עם הפמ"ג דבבית לא הוא כבוש אבל בימות הקיץ אם נימס כל כך שיש בו טופח ע"מ להטפוח הוא כבוש ונאסרה הקדרה ואם ה' הקדרה של בשר נאסרה החמאה זה המטע המונח תוך הכבישה אבל מה שלמעלה מן הלחלוחית לא נאסר דגם בכל כבוש הוא כן דמה שלמעל' אין לו דין כבוש מיהו לענין הקדר' אם נאסרה לבשל בה בשר ולאסור הבשר לא ידעתי למ"ל כבוש הרי כיון דעכ"פ נמלחה החמאה ובמליחה נמי נאסר הכלי כידוע ולהיפוך לאסור ההמאה אם ה' כלי בשר הנה במליחה ודאי אינו נאסר דאין מליחה לכלים להפליט רק ע"י כבוש נאסרה החמאה ומה נחשב כבוש אם בעינין מעל"ע או די בציר כדי שישאח על האור וירתיח תליא בפלוגתת הש"ך ומג"א סימן תמ"ז דלהש"ך אין ציר מפליט מכלי ולתמג"א ציר מפליט מכלי דלא להש"ך: **סי' קל"ה.** מה שהורה בבשר שהא ג"י בלי מליחה ונשתמש בכלי פארציאלאן בקערות וטעליר ונאסרו הכלים ושאלו אותו לאחר שנה אם מותר להשתמש בהם והורה לאסור. לא טב הורה כי הה"צ מתיר ואף הפמ"א דאוסר היינו באיסור ממש אבל בשאח ג"י בלי מליחה דהוי רק חומרת האגונות ודי בביתול ברוב וא"צ ס' ובפרט בקערות וטעליר דאין השימוש בכ"ר ודאי אין

גמילות כר' ומוכח דמליח מותר לצלי כר'. הנה אין זה סתירה להפירושו הפשוט בש"ך הוא כדבריו דהרי בסעיף ט"ו מיירי נמי בכבוש מעל"ע ומ"מ מתיר לצלי ובע"כ כונת הש"ך מ"ש ומה"ט כו' היינו רשם אינו רק כבוש מעל"ע אבל לא מליח וכאן הוי כבוש ומליח ומ"ש לעיל דכבוש אינו רק כמליח ודאי הכונה כמליח בלי כבוש כדי שירתיח ומה שדקדק ר"מ דהרי במליח כזה אינו אוסר המחבר רק כ"ק נמי לק"מ דכונת הש"ך כמליח בשאר איסורין ובדבר שמן דאף להמחבר בעינין ס' והמחבר לא התייר בקליפה רק בנמלח בכשא"מ בזה מתיר בקליפה אבל בשאר איסורין ובדבר שמן נאסר מיד במליחה כלו ובעינין ס' או הכונה של הש"ך כמליח לדעת הרמ"א בס"י ק"ה או אף אם כונתו כמליח בכשא"מ הכונה כמליח לדעת הרמ"א דס"ל דכשא"מ נאסר כלול ול"מ קליפה וז"ל. ומ"ש דברי הטו"ז סי' ע' סק' י"ד טו"ז אהרדי ונדחק להגיה תמה אני על עצמי שלא ידעתי כונתו כלל ואינו רואה שום סתירה בדבריו דהטו"ז בס"ק י"ד או"ל לשיטת היש מתירין הם ס"ל דאפילו פלט דמו וצירו נמי מותר צ"י מליחה שנית אבל בס"ק ט"ז או"ל לשיטת הרמ"א והמנהג והוא דלא כדעת היש מתירין רק היכא דפ"ט צירו ודמו אסור ול"מ מליחה וז"ל: **סי' קל"ב. מה ששאל על הטו"ז סי' סק"ט** בשם הש"ד בבשר כשר עם בשר טרפה שהוא ספק אם נמלחה וע"ז הוי ספק תורה ולחומרא וי"כ בש"ך ס"ק י"ח ושאל לפמ"ש בפלתי סי' ק"ה סק"ה דספק כבוש בחומץ הוי דרבנן ולהקל א"כ ה"ה בספק מליחה וכו' תמה אני על סברת הפלתי ודעמי' אטו כבוש מעל"ע נאמר בתורה הרי מה"ת לא למדנו רק דטכ"ע דאורייתא אבל בעינין הא"י בא לגט"י שיערו חז"ל דבמעל"ע נבלע טעם מזה לזה וא"כ כמו דלפי חכמתם חבינו בכבוש מעל"ע נבלע הטעם כן ה"ז שיערו בכבוש בחומץ וצירי נבלע בכדי שירתיח וה"ה שהבינו דבמליחה בא לידי טעם בשיעור מליחה והרי הכל בטעמא תליא מלחה אם נבלע בו טעם מה ל"י כבוש מעל"ע או כדי שירתיח או שיעור מליחה אנו אין לנו אלא מה דקיי"ל טכ"ע דאורייתא וכל היכי דבא לידי טעם אסור מה"ת ודברי הש"ד ברורין :

סי' קל"ג. כתב הש"ך בס"י ע"ב סק"ב וכתב התשב"ץ וכו' דקשה לשכחה הנה

כיון דהי' מערה הרוטב לקערה איכ נהי דתחלה
 הוי סמ"ך עם הרוטב והבשר נגד מעט הכבד
 מ"מ בעודו רותח הי' מערה מקדרה לקערה איכ
 בשעה שנתחסר מעט מהקדרה כבר לא הי' סמ"ך
 והכבד נשארה למטה ואוסרת את שאר התבשיל
 ושוב כשמערה המותר הרוטב נאסרה הקערה
 והמאכל שבו ומ"ש רי"מ דבאיסור בלוע אינו אוסר
 פעם שנית והביא רא"י ממ"ש הש"ע סי' ק"ו ס"ב
 דלא יוציא דבר מן הקדרה ולא כתב כן בסעיף א'
 ז"א דמבואר בכמה דוכתא דגם איסור בלוע חוזר
 ואוסר כמה פעמים ואף בכלי מבואר בסי' צ"ד
 שבתוחב כף לקדרה צריך כל פעם סמ"ך מכ"ש
 בחתיכה ומ"ש הש"ע בסי' ק"ו זה בסעיף ב' לק"מ
 להמעיין שם דכתב דגם לא יוציא דבר תחלה
 מהקדרה כי החלב יאסור אותה רק יניחנו עד
 שתצטנן ועיין בטו"ז ושו"ך שם ולכן אי"ש דברישא
 דכבר נאסרה החתיכה תחלה קודם זה איכ יש
 לו תקנה להוציא האיסור תחלה כיון שכבר נאסר
 וא"צ להניחה עד שתצטנן אבל בסעיף ב' דלא
 נאסרה החתיכה עד הנה רק עתה לכן אי אפשר
 להוציא תחלה לכן הוכרח לכתוב דאין
 לו תקנה עד שתצטנן והנה בפמ"ג וחור"ד מבואר
 להדיא דהכבד אוסרת תבשיל אחר בתבשיל עם
 בשר וכן במג"י ס"ק ו' עיי"ש אך הקערה היה
 נראה להתיר אם הי' בה מאכל תחלה כיון דבנפסק
 הקילוח מותר הקערה לכ"ע כמ"ש בש"ע דהקערה
 שאכלו בה הכבד מותרת איכ הי' כיון דהרוטב
 נוגע תחלה במאכל ואח"כ ממנו אל גוף הקדרה
 הוי כפסק הקילוח והי' ראוי להתיר הקדרה אך
 כיון דאין דרך לדקדק לכסות כל הקערה במאכל
 והשו"ף ג"כ אינו מדקדק לשפוך דוקא על המאכל
 רק שופך בכלל הקערה והגיע נמי מסתמא אל
 גוף הקדרה דומה למה דקיי"ל בחותך בסכין דאם
 אינו יורע בכמה חתך משערין בכל הסכין דדרך
 לחתוך בכלו כן הי' אין זה בכלל ספק דרבנן
 להקל כיון דדם שבשלו ובפרט דם הכבד הוי דרבנן
 רק כיון דדרך לערות בכלל הקערס ומצוי הוא
 להיות נוגע הקילוח בגוף הקדרה והוי אינו מצוי
 שלא יגע בגוף הקדרה וכל מלתא דלא רמיא עלי'
 דאינש לאו אדעתא לכן דבר דאינו מצוי לא הוי
 בכלל ספק לכן יש לאסור גם הקדרה וראיתי
 בכרתי בבאיור הקצר דסיים אם עירה מכ"ז אסור
 דהוי ספק דאורייתא עיי"ש ודבריו תמוהין דהרי

דם

אין להתמיר בזה דהרי עיקר גזרת דאב"י הוי רק
 אסור ב"י והרי בזה אף ב"י הוי רק דרבנן ואם כן
 באב"י הוי גזרה לגזרה ואיכ נהי דאין להקל בזה
 מ"מ להתמיר אחר שנה בפרט בפארצילאן וקערות
 וטעמיה ודאי אין להתמיר בזה :

סי' קל"ט. (א) שא' בנדון הדגים שנמלחו
 בכלי בשר אם מותר

לבשלן בחלב. הנה הדין כך שמה שחוי' לציר
 מותרין בהדחה ולבשלן בחלב ומה שבתוך הציר
 אסור וכן בארתי בתשובתי באריכות : (ב) ובנדון
 תרנגולת שנפלה באגן שהי' בו קמח מעורב במים
 ושהתה איזה שעות ומתה. יפה התיר הקמח כיון
 דלא הוי כבוש מעל"ע ; (ג) ונדון האווז שהי'
 בו חרטום שחור המנהג להטריף בח"ש אווזא או
 בר אווזא ואין בודקין בפנים רק אם גם רגלים
 והצפרנים שחורים כולם או מקצתם הוא טרפה
 ואם כל הצפרנים אינם שחורים כשרה והנה שם
 האווז שהי' החרטום שחור היתה טרפה והכלים
 נ"ל להשהותם מעל"ע ואח"כ להכשירם :

סי' קל"י. מה ששאל בדג' ובשום שיש בו חשש
 שמה נתערבו בו פירורים של

בשר אם מהני סמ"ך. הנה הדגים אסורים מטעם
 דבסכנה לא מהני סמ"ך :

סי' קל"ה. ע"ד שאלתי בחתיכת כבד קטנה
 שנמלה ונתבשל עם בשר

בענין שהי' ס' תחלה עם הרוטב ומרק נגד הכבד
 רק אח"כ שפכו משם הרוטב לקערה שיש בה
 אוכל והרוטב הי' עדיין רותח מאד אם נאסר
 הבשר והקדרה והקערה : תשובה. נראה ברור
 דאסור המאכל והקערה והקדרה והנה מ"ש רי"מ
 דהט"ז כתב דאינה אוסרת אח"כ דברים אחרים זה
 אינו והמעין בט"ז שם סיים דאם נתבשלה עם
 בשר אסורה ואוסרת אח"כ כן משמע שם להדיא
 מלשונו ואף הדפמ"ג כתב עליו שדבריו מנוגמין
 היינו מטעם אחר למה מחמיר בנתבשלו עם דברים
 אחרים יותר בכבד עצמו מהתבשיל השני אבל
 מ"ש דאם נתבשלה אסור הכל בהא אין גמגום
 ואדרבא יראה דאף הש"ך שהניח בצ"ע בס"ק כ"ג
 לענין גוף הכבד אם נמלחה תחלה מודה דדברים
 אחרים אוסר ד"ל דוקא הכבד עצמה מותרת מסעם
 דפולטת ואינה בולעת אבל לדין שאר דברים אוסר
 שפיר דחיישינן שמה לא יצא כל הדם בתחלה
 ואח"כ יוצא ולכן נאסר התבשיל השני ואיכ הי' נ

ומה שמביאין המתירין רא"י ממה שמתעברין מעופות שלנו יפה דחה הגאון מהר"ד אב"ד יארמוס מלשון הרמב"ם שכתב סי' זה אחר דיני בהמות טהורות וטמאים ואח"כ כתב דיני עופות ולמה לא כתב סי' זה אחר דיני עופות מוכח דבעופות ליכא סי' זה ודוקא בבהמה נאמר סי' זה ולא בעופות וגם הגאון בעל חת"ס ביריד דחה שפיר דבתרנגולים שם י"ל דהוי ספסא מארעא וגם זולת כל זה אני אוסר דלדידן דקיי"ל דאין אוכלין רק במסורת לא מהני שום סימן אם אין לנו מסורת וכעת אבאר יותר מלחא בטעמא בעוה"י דהן אמת דבטור וש"ע משמע דמדינא סמכין על סימנים אף באין מכיר הטמאים ובע"כ דהם ס"ל דהטמאים המפורשים בתורה אין להם סימני טהרה אך ברשי' חולין דס"ה ד"ה נשר כתב וז"ל אבל נשר עוף שיש בו אחד מכל אלו שהוא טהור וכ"ש שנים או שלשה מהם או כולם חוץ מעופות המפורשים בפרשה שגוה"כ הוא שאף שיש בהם סימני טהרה כדאמר לקמן הם טמאים עכ"ל וא"כ לדידן לא מהני שום סימן רק אם מכיר בכ"ד הטמאים הנזכרים בפרשה וא"כ לדידן דקיי"ל דאין אוכלין רק במסורת בע"כ דחיישין לדעת רש"י ז"ל וא"כ כיון דאין מכירין הכ"ד טמאים לא מהני סימן דלדמא מכ"ד האמורים בפרשה הוא לכך לא מהני שום סימן ובדאי אסורים מדינא. ועוד נ"ל דהך סימן שנתעברו מעופות דידן אין סימן טהרה והוא כיון דבש"ס פ"ק דחולין רוצה ללמוד דאזלינן ב"ר ממכה אביו ואמו וקאמר שם דאף דחבושין בבית האסורין מ"מ אין אפוסטרופוס לעריות וא"כ ה"ג בהני עופות מי יודע אולי בסתר נזקק לו מינו וממנו נתעבר ואין לומר דאזלינן ב"ר דבעופות כיון דבלא"ה רוב עופות טהורים ואעפ"כ בלי סימנים אסורים אי"כ לא סמכין בזה ארובין לכך ודאי טרפה ולא מהני לאכשורי בסימן זה שנתעברו מעופות שלנו כנלפע"ד :

סי' קמ"ב. ע"ד שאלתו בנדון התרנגולים החדשים. הנה אמת שאני אוסרם וכבר כתבתי לכמה מקומות באריכות קצת ותורף הדבר דלנו אין לאכול רק במסורת ולסמוך בזה"י על מדינות רחוקות מאד שאולי יש להם מסורות אין לסמוך חדא דהוי ב' דעות ואף דהש"ך הכריע לשון הש"ע אינו כדבריו ולכן הוי ספסא

דס שבשלו דרבנן ומה הוי ספק דאורייתא בכאן מיהו אם ידוע דערוי שם למ"ל טעם ספק הלא לכ"ע עכ"ם עירו מבלע כרי קליפה ומה ספק הוי בדבר ואם כוונתו לספק שאינו ידוע אם ערוי מכ"ד למה באמת נחמיר בזה וגם מלשנו בפלתי משמע דבאין ידוע מותר הקערה לכך אין לדבריו הבנה מ"ש בכרתי ולדינא בנמלח הכבד תחלה משמע דעת הפמ"ג להקל בקערה ולכן המיקל בזה אף בלא נפסק הקלוח אין מוחיחין אותו אבל הקדרה והבשר שהי' בה אסורין :

סי' קל"א. בדבר הש' בפרה שדקרו בצלעותיו. יפה אמר ר"מ דודאי אם אפשר לומר דלא עשה נקב והרוח יצא רק מן הדופן או התרתי אבל בנדון ידי' שאומרים שיצא כמו מי סובין או ניכר דניקב הכרס בזה ודאי טרפה ומה גם דגם האומנים הבקיאים הנכרים מגידים לפי תומם דניקב הכרס ואף דאין מסל"פ נאמן אפי' להתמיר מ"מ אומדנא הוי ועכ"פ כו"ע דבריהם להיות אומדנא דניקב הכרס לכך בודאי טרפה ויפה אמר ר"מ : סי' קמ"ב. מה ששאל בנדון השוורים שתוחבין בבטן. הנה הי' מחלוקת בזה במדינת רוסיא ואני כתבתי להיתר אך אני דברתי מאס לא תחבו רק בדופני הבהמה ולא בכרס החיצונה והי' רק חשש פן ניקב אבר אחד מאברי הפנימים ע"ז כתבתי להיתר אבל לפי מה שנודע לי עתה שהם מנקבים הכרס צד שיוצא הפרש זה ודאי טרפה וכמ"ש ר"מ בשם ספר ח"א ואם כי אינו בידי רק אני מדעתי כתבתי בזה לאסור ומני' לא יס"ד ועיין בחבורי טוטרד מה"ק בה"י טרפות מ"ש בזה :

סי' קמ"א. שא' בנדון התרנגולים החדשים שהובאו ממרחקים וכתבתי אני לאסורם (ועיין טוטרד מהר"ג ח"א סי' ע"ג וע"ד) והנה כעת נוסף נוסף בדבר והנה ז"ל הרא"ש בתשובה הובא בב"י סימן פ"ב ודע כי אני לא הייתי אוכל ע"ם מסורת שלהם כי אני מחזק המסורת שלנו וקבלת אבותנו אנשי אשכנז שהיתה התורה ירושה להם מאבותיהם מימות התורבין וכן קבלת אבותנו שבצדפת יותר מקבלת בני הארץ הזאת וכי' עכ"ל לעניינו וא"כ מכ"ש ק"ו בנו של ק"ו דאין לנו לסמוך על אנשי אמצריקא ועל קבלתם ושפיר כתבתי בזה לאיסור

אף ולעולם יצא ע"י תעובות ביחד בטל דעכ"ס נקרא תעובות אבל בזה וחלב כיון דדם נעכר ונעשה חלב א"כ יתכן דהוי כוזה חד גם בפנים שהי' כולו דם ורובו נהפך לחלב ומיעוטו נשאר דם כמעיקרא וא"כ כיון דגם בפנים הי' ביהוד והי' כולו דם ודאי אינו בטל גם נראה כיון דבא לעולם ע"י תעובות א"א לדעת אם יש בו ס' או לא וי"ל דיש בו הרבה דם רק שהרבה אינו ניכר בחלב רק מעט נשאר בהיכרו לכך לכ"ע החלב אסור: ס"י קמ"ד. ש"א' בקמחין שנמצא בהם זבובים (פליגליך) הרבה והורה ר"מ

לרקדם בנפה ושלחוהו למורה אחר ואסרו. הנה לדעתי יפה אסרו הן אם כוון הכוזה לכך או לא כי הנה המעיין בש"ך ס"י פ"ד לא הו"ר רק אחר הבריר' תחלה החיטין ואחר כך ריקוד הקמח והרי שם נתנו הפוסקים עוד טעם דהם בורחין מקול הרחיים שיהיו נמחים ע"י הריקוד פרי דשם בעינן ג' טעמים להתיר הבריר' והטעם שיהיו נטחנין ואח"כ הריקוד מוכח הא בבי' היתרים אין להתיר וא"כ תינתן התם מיירי בחטין שהתלעו שיש עוד טעם שיהיו נטרסקין אבל בנדון דידך' דבקמח נתחדש בו זבובין א"כ או"ל ל"י ההיתר דעל ידי הטחינה נטרסקו שוב לא סמכינן על הברירה וריקוד לבדו גם יש עוד חשש כיון דחוינן דע"י החימום נתחדש בהם פליגין מן הסתם יש בהם מילבין ג"כ ובוזה לא מהני ריקוד ולכך נראה דהקמח אסור לישראל מיהו למכרו לנכרי נראה להתיר ע"י הריקוד והבריר' דועשו שניהם תחלה ירקדו הקמח ואח"כ יבררו אותו וכשיראו שלא נשאר בהם כלום לפי ראות עיניהם ימכרו אותו לנכרים אבל לא לישראל דבוזה הוי ס"ס דלא לא נשאר בהם יותר ואח"כ נשאר שמה לא ימכרנו לישראל ובכ"ה מותר לעשות ס"ס כזה שלא יהי' להם הפסד מרובה:

ס"י קמ"ז. מה ששאל האין אני צוהג בדין החומץ בסיטון היות כי הכה"ג הובט בפמ"ג ס"י פ"ד חוכך בזה. הנה לא ידעתי טעם שלו למה יחשב זה למכסל איסור כיון דאין כוונתו לבטל רק אדרבא עיי"כ יסיר התלעוים ומ"ש ר"מ דהוי כוונה מכת בדבדבש ע"י החימום משבוח גוף הדבש משא"כ בזה אין נראה דא"כ מה התחיל הטו"ז לקמן בסימן קל"ז להקשות שם בהוצאת י"ן דהרי אינו מכין לבטל הרי שם לא

נעשה

ספקא לחומרא ובפרט בזה"ז על מקומות רחוקות דשם הוי מקלי הדעת בכל עניני תורה ומכ"ש בזה אין לסמוך על מסורת שלהם לכ"ע והשושט שלא רצה לשחוט הקטנים דנדמה לו דהוי מאלו יפה עשה. ומ"ש ר"מ דהוי ס"ס ז"א דהוי ספק בחסרון ידיעה אף בספק לכל העולם נחשב ספק בחסרון ידיעה כמ"ש הב"ש באהע"ז ס"י קנ"ה עיי"ש גם הוי ס"ס במה דעתיד להתברר וי"ל דלא הוי ס"ס עיין בטוהד"ק שלי לכך יפה עשה השוחט שלא שחט:

ס"י קמ"ג. ע"ד אשר שאל בעופות החדשים האסורין מה נעשה בולדותיהם שיו"לדים מתרנגולין שלנו. הנה באמת בש"ס אמרינן דאין מין טמא מתעבר ממין טהור וכן להיפוך רק בתשרי חת"ס כתבו לי בשמי יתכן דאפשר דהוי ספנא מארעא והנה לפ"ז הי' נראה דמה שמטילין התרנגולים שלנו ביצים הם כשרים כיון דספנא מארעא ובביצים דהעופות אסורים מטילין אסורין רק זולת זה הי' אפשר לומר דדוקא במינים שונים ממש אינם יולדים זה מזה אבל באם הם שוין בשמא אף דבסימנים זה טמא וזה טהור מ"מ כיון דשוין בשמא מתעברין זה מזה גם י"ל דדוקא להתעבר אין מתעברין זה מזה אבל להטיל ביצים בזה מטילין זה מזה אך גם בזה י"ל כיון דהוי ספק אם חוששין לזרע האב או לא לכך במה שהתרנגולים מטילין ביצים אם הוי עופות שלנו והם מותרין דהוי ס"ס אולי העופות החדשים נמי מותרין ואם הוי אסורים דלא אין חוששין לזרע האב אבל מה שיו"לדים התרנגולים האסורים הם אסורין וזה לדינא אבל באמת גם מזה ראוי לפרוש מכת סחור סחור ולכך בידוע אין לאכול מהם לא מה שהם מולידין ולא מה שעופות שלנו מולידין מהם אך כסתם שאין מכיר אם הוי מתולדותיהן הם מותרין דאולינן בתר רובא והרוב הוי עופור שלנו וביצים עצמן ע"פ הרוב ניכרים כי ביצינו שלנו קליפתם לבנה ושלחם קליפתן ירוק שקורי נעלב. ויותר אין להאריך:

ס"י קמ"ד. מה ששאל על דין פרה חולבת יש דם בחלב. הנה לדינא נראה דהחלב אסור מצד שבא לעולם ע"י תעובות ועוד דאף אי נימא דמה שבא לעולם ע"י תעובות נמי בטל בדם בחלב ודאי אינו בטל דדוקא בדבר דהוי כל חד גוף בפ"ע ועכ"ס בפנים הי' כל חד בפ"ע לכך

בזה חשש מבטל איסור כנלפע"ד נכון. וזוהו ילמד לחמאה שיש בה תולעים דמותר לחממה כדי לסנן התולעים ואין בזה איסור וז"ב ונכון :

ס' קמ"ז. שא' בנדון התולעים הקטנים שבמים הנה אין בידי להמציא תורה חדשה ואין בידי רק ליעץ לחמם המים תחלה כדי החומץ ועיי' החימום ימותו התולעים ואח"כ יסנן אותם ואז לא יפרשו דרך המסננת ומותרים אח"כ בשתיה לכל צרכיהם ובלי חימום אין בידי להתיר :

ס' קמ"ח. בדין אם צלי אסור בב"ח מן התורה כתבתי בחידושי לפסחים דף מ"א דזה הוי פלוגתא רש"י והרמב"ם בפירושו דהרמב"ם ס"י דסבין אותו אחר צלייתו והיינו דבע"כ דס"ל דבעת צלייתו אסור דהיינו גמי בישול אבל רש"י מפרש שם בשעת צלייתו ובע"כ דס"ל דצלי אינו בכלל בישול וה"ל לבכ"ח דהוי כן והדבר תמוה על האחרונים שלא הרגישו בזה אך בחבורו משמע דמפרש הרמב"ם בשעת צלי' ומוכח כפרש"י הגמ"ל. והנה נ"ל להביא רא"י ממשנה מסורשת דצלי נחשב כבישול לענין בב"ח ממעשרות מ"א מ"ז א"ע שירד נוטל מן העקל וכו' ונותן לחממה ולתמחוי אבל לא יתן לקדרה וללפס כהם רותחין ר"א לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציד וכו' ופי' הרע"ב חממה הוא עוגה דקה וכשמוציאין אותה מן התנור רגילין להחליק מנ"י בשומן וקמ"ל דלא חשיב כמבושל שהאש קובעת למעשר ואסור לאכול עראי מכל תבואה ופירות וירקות שנתבשלו באור אבל האי לא חשיב בישול עכ"ל א"כ מוכח דדוקא כה"ג לאחר שסלקו מן האור לא הוי בישול אבל אם סכו אותו בעוד שהוא על האש הוי בישול מדלא אשמעינן רבותא דאף אם סכו אותו בעודו על האש דלא הוי בישול ולמה קמ"ל דוקא בסלקו מן האור וא"ל דלא כפי' הרע"ב רק הכונה בעודו על האור ז"א דהרי דומיא דתמחוי נקט ותמחוי ודאי הוי לאחר שסלקו מן האור ועוד אי מיירי בעודו על האור הוי לשנונו שלא בדקדוק דהוי זה ואצ"ל זה דמה בעודו על האור לא הוי בישול מכ"ש בכלי שני דהוי תרתי לריעותא דאינו על האור והוי כלי שני ובע"כ מיירי שאינו על האור לכן הוי בכל צד חד לריעותא דזה הוי כלי ראשון אבל הוא יבש וזה הוי כ"ש אך הוא לח בלח לכן יש בשניהם צד רבותא וא"כ מדקמ"ל בסלקוהו

נעשה משובח ע"י הוצאתו רק כיון דאין כוונתו לבטל לא נחשב מבטל איסור לכתחלה רק דהט"ו מחלק דהיינו דוקא היכא דא"א בע"א והרי הכא בחומץ גמי א"א בע"א להשתמש בו ודאי אין זה נחשב מבטל איסור ועוד נראה לצרף קצת היתר בזה דעת הסוברים דדברים המאוסים ונמשו של אדם קצת בהם אין טעמם אסור בהם כלל וא"כ הטעם של המילבין י"ל דאין טעמם אסור אם נפלט בתבשיל רק גופם אסור דהוי ברי' אבל טעמם אין אסור ואם כן לא הוי כאן מבטל איסור לכתחלה ונהי דבחומץ אף מה דנטל"ם הוי בו לשבח מיהו בזה י"ל כיון דבחומץ בטל בסמ"ך אין בו איסור מבטל לכתחלה דבר דהוי איסור בפ"ע טרם בא להתבשיל אז אף כשבא לתבשיל ובטל הוי עליו שם מבטל איסור לכתחלה כיון דמקודם האיסור הוי שם איסור עליו במה דהוי סרוח מעיקרא אי"כ ממ"נ קודם באוא למאכל הוי בפ"ע לפנ"ם והוי סרוח מעיקרא והינו איסור מה אמרת הרי כשבא לחומץ נעשה לשבח הרי אז כבר נתבטל ואין כאן איסור מעולם ואין עליו דין מבטל איסור לכתחלה ואף דע"ל זה לבד איני סומך להלכה וצריך עיון ובדיקה בש"ס ופוסקים היעמדו דברי בזה מ"מ נראה לצרפו לסנף למה דבלא"ה אין כוונתו לבטל רק דאדברא להסיר האיסור דאין לחוש בזה לדברי הכה"ג וכן נוהגין כל העולם להתיר ע"י סינון ולית מאן דחייש לדברי הכה"ג בזה ובפרט להסוברים דאין מבטלין איסור לכתחלה הוי רק דרבנן והכי דעת רוב הפוסקים ועיקר הנזרה הוי בזה שלא לבוא לאכלו בלי ביטול והיינו היכא דאין כוונתו בהמעשה כדי להסיר האיסור אבל אם עושה מעשה להסיר האיסור אי"כ אית ל' היכרא דהרי לשם כך הוא עושה כדי להסיר האיסור ואין נידחש שיאכלנו וכעין דאמרינן בפ"ק דפסחים הוא עצמו מחזיר עליו לשרפו מיכל קאכ"ל מנ"י כן ה"ג בזה כיון דעושה כדי להסיר האיסור אין חשש שיהי' נבשל בו ואין בזה חשש מבטל איסור וע"כ לא הוצרכו בדבש ליתן טעם שאין כוונתו לבטל רק דאדברא והם אינו מחמם הדבש כדי להסיר רגלי הדבורים רק מחממו עבור דבר אחר לכן שפיר הוי לנו לחוש מיון דמבטל האיסור פן יבוא להנות ממנו כך ולזה הוצרכו לטעם דאין כוונתו לבטל אבל אם הי' מהיים רק כדי להסיר רגלי הדבורים לא הוי צריך לטעם דאין כוונתו לבטל דבלא"ה מותר דאין

קלי ובע"כ קמ"ל דוראי גם בלהב הוי איתא לאיסורא רק דליתא בעינא ולכך משני דר"א לא אמר דדשיל"מ אף בדרבנן לא בטל רק באיתא בעינא ולא בליתא בעינא. והנה בלהב עצמו אם יש בו טעם איסור או לא הוא מחלוקת הפוסקים האחרונים הובא בשאר אחרונים ובש"ע קטנים דפוס אמ"ד בגליון שהכח"ג בסי' צ"ג וסי' ק"ה אוסר להדליק שפופרת של טוטין מנר של חלב ופר"ח מתיר מטעם דמקלי קלי איסורא אך כתב בעל נפש יחמיר והלח"ה העיד ע"פ חלוס שהראו לו שאוכל חלב וכו' והנה לא מביא להכח"ג ודאי טרפה דהרי ס"ל דבשפופרת כבר אינו בעין כלל רק הלהב ואוסר וכן הלח"ה אף גם להפרי"ח י"ל דאינו מתיר רק כעין שפופרת דכבר אין הלהב דבוק בגוף האיסור והוי רק להב בזה י"ל דמקלי קלי אבל היכי דהשלכת דבוק בהאיסור מודה דלא מקלי קלי גם בהלהב כיון דעדיין הלהב דבוק בהאיסור וכה"ג מחלק החו"ד לענין נ"ט בר ג"ט באם הוא מקושר עם הבעין או לא כן ה"נ בזה ולמעט בפלוגתא עדיף לכך ודאי דהכלי טרפה. ואני מודה אם הדליקו עץ קטן בנר והשליכו לתוך סאמאואר להחממו דטרפה כדעת הכה"ג ולימים מצאתי בספר עקרי הד"ט ראי' לדברי ואני מיראה הוראה ובגדנן דיו"ד ודאי טרפה מטעמים הנ"ל :

סי' קנ"ג. מה ששאל באם נבלע איסור בבגד ואין בו תלחוחית מלמעלה רק

נבלע בו וכרך בו קדרה אם דינו כמו נבלע בקדרה, הנה ודאי דינו כמו נבלע בקדרה והוי כמו ב' קדרות שנגעו זה בזה וזה כמה שנים שהבאתי ראי' מסדר טהרות וקשה עלי לחפש רק בלי ראי' הדין פשוט כן :

סי' קנ"א. במ"ש בסי' צ"א סעיף ד' אבל חלב רותח שנפל על בשר

צונן וכו' קולף הבשר נלפצני"ד דאף דכתבו סתם קולף הבשר אין דינם שזה דבאם הוי הבשר רותח והחלב צונן מדינא בעי קליפה כיון דהוי החם דבר גוש או אינו מתקצר תיכף ובוה אף דהתאה גבר מ"מ אדמיקר ל"י בלע ובעי קליפה אבל אם הוי החם דבר צלול והצונן דבר גוש או לא בעינן כלל מדינא קליפה כיון דהוי החם צלול כיון שבא אצל הצונן ותתאי גבר נעשה רק תיכף ואין בו כח להבליע אף כדי קליפה ומה שאף בזה בעינן קליפה

בסלקוהו מן האור ולא קמ"ל בעודו באור מוכח דבכה"ג יש בו משום בישול ואפי' צלי אחד הוא כידוע ואין להקשות דא"כ למה קמ"ל בסיפא אבל לא יתן לקדרה וללפס כשהם רותחין ולא קמ"ל דאסור לסוך בו כשהוא על האש זה לק"מ דרבנן יתירא קמ"ל דאף באינו על האש מבשל מכ"ש כשהוא על האש ממש וכן פ"י שם הרי"ש כפי' הרע"ב וא"כ מוכח דצלי הוי כבישול בעודו על האש וא"כ ה"ה לענין בבי"ח דהוי כבישול ואין לומר דדוקא לענין קביעות מעשר הוי כבישול אבל לשאר דברים לא הוי כבישול אף בעודו על האש ז"א כיון דחוינן דלר"י דאמר לכל הוא גותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר ולדידי' י"ל גם בשבת כן כמ"ש בפ"ג דשבת ופ"ב דפסחים וא"כ אם לר"י דינם לטטתו מה דהוי בישול במעשר הוי בישול בעלמא ומה דלא הוי במעשר בישול לא הוי בעלמא בישול ה"ה נמי לרבנן הוי כן לשיטתייהו ולכך נראה מוכח בעליל דצלי הוי כבישול לענין בבי"ח אך היינו דוקא בעודו על האש אך כשהוסר מן האש מוכח ממשנה וממשנה דפסחים הנ"ל גבי פסח דלא הוי כבישול וא"כ אין בו איסור תורה רק דרבנן כנ"ל נכון וברור וועיין בס' טו"ד מה"ג ח"א סי' קפ"ו מ"ש לבאר ראי' זו דלא תקשה דהרי בבי"ח הוי גוה"כ למעשרות גם ראי' דצלי הוי כבישול מירושלמי פסחים ע"י"ש :

סי' קמ"ט. שאלתו הנה נפל נר דולק מן המנורה על השלחן

והפתילה הגיע עד תחת קערה אחת והוא לא נגע בהקערה אך הלהב יצא על הקערה עד שהושחר. הנה אין כדאי לעשות מזה שאלה ובודאי הוא טרפה וכן אני מורה תמיד והנה שורש דין זה כבואר בסימן צ"ב במחבת של בשר על מחבת של חלב או להפוך הויצה הולך ואסרתו וא"כ ה"נ גם בזה הויצה מחלב ומהותך שעל הנר או מן הבלעו בפתילה הוא עולה לבעלה ואוסרתו. ודאי כל דבר יש לו זיעה והזיעה מן החלב והשומן שבפתיל' הוא עולה ואוסרתו. וחזק מזה נראה דאף בלהב עצמו אינו ברור לומר דמקלי קלי איסורא רק בלא"ה נמי יש בו טעם איסור וראי' קצת מלשון הש"ס פ"ק דביצה דפריך שם ולר"א דאמר דשי"מ אף בדרבנן לא בטל הי"מ היכא דהוי לאיסורא בעינא הכא מקלי קלי איסורא ולמ"ל תיבת בעינא כן הול"ל הי"מ היכא דאיתא לאיסורא אבל הכא מקלי

הי' אפשר לפרש באיסור רותח גוש ומוזה הי' מוכח דס"ל להתוס' ולענין קליפה אין סברא לחלק בין גוש לצלול אך נראה דאין ראוי מהא דבשלמא אם הי' בברייתא עצמה מפורש דחם לתוך צונן קולף הי' מוכח מדלא מחלק בין גוש לצלול דבכל ענין בעי קליפה אבל כיון דבברייתא מפורש דחם לתוך צונן מדיח רק דהש"ס מגי' דלתני קולף אי"כ כיון דמגי' יכול להיות דמגי' עוד דחם גוש לתוך צונן קולף וחם לח כו' מדיח כעין דאמרינן בש"ס בכמה דוכתא לאו חסורי מחסרת לה כו' (ועוד) יותר בלא"ה ליכא ראוי' דהמעין בתוס' ד"ה תניא אידך מוכח שם דר"ת מפרש דחם לתוך צונן מיירי רק בבשר רותח ולא בחלב רותח שהרי כתבו שם מדלא אשמעינן גבי חלב כו' אי"כ מוכח דחם מפרשי חם לתוך צונן הוי רק בבשר רותח אי"כ שפיר הקשו (ודוק). רק דהש"ס לפי האמת דס"ל דאף ברותח לח קולף מכח גזירה הנ"ל לכך מוקי לה בקיצור דחם לתוך צונן קולף אבל בברייתא גופא לא מוכח כלל דיי"ל כנ"ל אי"כ לתחם הביא הש"ס ברייתא זו דממנה אין ללמוד שום דין ואי"כ ס"ל להש"ס כן מצ"ע הוי"ל לפרש כן מסברא ומהברייתא עצמה לא מוכח כלל לכך שפיר הוצרך ר"ת לומר דקמ"ל דחלב מותר בלי קליפה ולוינא שפיר יש לחלק כן ואתי שפיר :

סו' קנ"ב. מה ששאל בחלב הקיבה שנפל לבשר ולא הי' ס' ונאסר הבשר אם הוי מהית או דרבנן ומותר בהנאה. הנה זה הוי בפשיטות להני דאוסרים אותו דהוי חלב מהית וטעם המתירין הוי מטעם אחר דהוי כפירשא בעלמא אבל להני דסוברים דאינו כפירשא בעלמא ודאי הוי מהית דחלב זה הוי ככנוס בכלי ומה דאמרינן דחלב מתה מותר היינו אם לא פירש מדדי בהמה רק אחר מיתה אבל אם פירש מדדי בהמה בחי' ודאי הוי חלב גמור ואי"כ זה לפנים ובאמת בדבי השעה"מ פט"ו מהל' מאכלות אסורות שובאי ר"מ שמוכח ממנו דס"ל דחלב הקיבה הוי רק דרבנן הנה תמוהין ובמחכ"ה שנה בזה בראיתו מחלב שחוטט שהתם הכונה שהי' בדדי' בחי' ולא אם פירש ממנה בחי' ואין להאריך יותר :

סו' קנ"ג. ע"ך שאלחו בתינוק שנגע בסכין בשלהבת הנר ובאתה אמו וחטפתו והורה להגעיל אם כדן הורה. לדינא יפה הורה אך לא מטעמי' כי טעמו כי חלב נתון טעם

קליפה וכמשמעות לשון הש"ס דפסחים דקאמר שם בברייתא דבשר רותח וכר חם לתוך רותח קולף משמע דבכל ענין חם לתוך צונן קולף בין אם חם הבשר או החלב היינו רק מדרבנן מכח גזירה דנזרינן חלב רותח אטו בשר רותח דאם בחלב רותח יהי' מותר לגמרי נימא להיפוך ג"כ ולכך הצריכו בכל ענין קליפה אבל מדינא יש חילוק ביניהם וטעם הדבר דכמו דיש חילוק בין דבר גוש דהוי לעולם בכ"ף אף אם הונח בכ"ש מוכח דדבר גוש אינו מתקרב ולכך ע"י דבר אחר כמו דבר לח אי"כ ה"נ בזה דבדבר גוש אף אם תתאה גבר אינו מתקרב תיכף רק אדמיקר ל' בלע כ"ק אבל דבר לח נתקרב תיכף ורק מכח חומרא הוי הקליפה ונ"מ לענין ספק אם קלפוהו או בבשר חם הוי ספק דאורייתא או אף אי נימא כיון דאינו מבשל הוי בכל ענין ספק דרבנן בב"ח מ"מ ג"מ לענין שאר איסורין ממש או בדבר גוש חם הוי ספק איסור תורה אבל בדבר לח הוי רק דרבנן ואפשר להקל בספק וראי' לדברנו הנ"ל הוא מדברי התוס' פסחים דף ע"ו ד"ה ביטל את מקומו סגי שכתבו דלעיל גבי חרס לא גזרו ביקולף את מקומו סגי והמהרש"א תמה על דבריהם דהרי לעיל כתבו בד"ה תנן דאדמיקר מבשל כ"ק אי"כ ה"נ נתבשל הרוטב כ"ק ונבלע בפסח וכתב לתוך דהוא דבר לח לא בעיקליפה כמ"ש הר"ת לקמן ויפה תמה עליו בזה הכו"פ בסו' צ"א דהכא שאני דהקליפה הוי כאן גוף האיסור עיי"ש אך כדי ליישב תמי' זו הי' נראה מוכח כנ"ל דברייתא דבנגע בחרסו של תנור דהפסח עצמו הוי גוש ועב שפיר מדינא אמרינן אדמיקר ל' בלע ובעי קליפה ולכך בפסח אסור אבל הכא גבי רוטב דהוי דבר צלול או מדינא אף באיסור לא בעי קליפה רק מכח חומרא וגזירה והכא בקדשים דהוי חומרא דאתי לידי קולא דאסור להביא קדשים לבית הפסול לכך שפיר אוקמוהו ארינא ובפרט דבפסח לא שייך גזירה דבני חבורה ור"יין הם כדאמרינן במס' שבת לכך ברוטב אף כ"ק אינו מבשל ושפיר כתבו דלא גרסינן יקולף. אך הנה לכאורה הי' אפשר להוכיח דאין סברא לחלק ביניהם דאל"כ מה הקשו התוס' למה סביא הש"ס אידך ברייתא דבשר רותח ומוזה הוכיח ר"ת דקמ"ל דבחלב לא בעינן קליפה ומנ"ל כן דלא קמ"ל דאף באם הוי החלב רותח דהוי דבר לח בעינן קליפה מכח גזירה כנ"ל דמברייתא ראשונה

הַיָּד כֹּא כֹל הַקְדֵּרָה מִלֵּאמָה מַחֲלָב וְדֹא הִי צָרִיךְ ס' נִגַּד כֹּל הַחֲלָב וְאֵף דְּחֻינָן שְׁכָל הַחֲלָב בְּעֵין כְּמוֹ שְׁהִי מִימָּה הוּא חִיִּישֵׁינָן שֶׁהַקְדֵּרָה בִּלְעָה כֹּל טַעַם הַחֲלָב שְׁבוּ לַתּוֹכוֹ אִיכָּה הִינָּה בְּמַעֲרֹב הַחֲלָב בְּמִים חִיִּישֵׁינָן שְׁמָא בִּלְעָה הַקְדֵּרָה כֹּל טַעַם הַחֲלָב שְׁהִי כֹאן בְּמִים הִלְלוּ וְכֹל הַטַּעַם שֶׁל הַחֲלָב נִבְלַע בְּקִדְרָה דְּמָה לִי אִם הוּא מִים הִלְלוּ הִכָּל חֲלָב הִי חִיִּישֵׁינָן שְׁמָא יִפְלוֹט כֹּל טַעַמו לְקִדְרָה הִי אֵף אִם הוּא מִים כִּיּוֹן שְׁבֵרוּטָב נִפְלוֹט אֵף טַעַם הַבְּלוּעִי חִיִּישֵׁינָן שְׁמָא בִּלְעָה הַקְדֵּרָה כֹּל טַעַם שֶׁל הַמִּים הֵן שֶׁל עֲצָמוֹ הֵן שֶׁל הַחֲלָב הַנִּבְלַע בּוֹ הִכָּל נִכְנַס בְּקִדְרָה וְאִינוּ דּוּמָה לְמָה דְּקִיִּיִל אֵין הַמְדוּמַע מְדַמַּע אֲלֵא לְפִי חֲשָׁבוֹן דֶּהֱתַם כְּנוֹן שְׁנַפֵּל רִבְעִית חֲלָב לְאַרְבַּע רִבְעִיּוֹת מִים וְהִי הַחֲלָב בּוֹ חֶלֶק חֲמִישִׁית בּוּזָה אִם נִפְל מִהֵמִים אַחֲכִי לְבִשְׂרֵי אִיכָּה ס' רַק נִגַּד חֲמִישִׁית מִשִּׁיעוֹר שְׁנַפֵּל מִהֵמִים וְלֹא חִיִּישֵׁינָן שְׁבָמִים שְׁנַפְלוּ הִי בְּהֵם כֹּל טַעַם הַחֲלָב שְׁנַפֵּל דֶּהֱתַם שְׁפִיר כִּיּוֹן דִּתְעָרְבוּת הַרְאִשׁוֹן הִי הִכָּל מִים וְגוֹשׁ אַחַד מֵהֵיכִי תִיתִי נִימָא שְׁמַעֲט מִים הִלְלוּ בִלְעִי יוֹתֵר מִמֵּים אַחֲרִים כִּיּוֹן שְׁהִי גוֹשׁ אַחַד וְעֻנִין אַחַד מִסְתַּמָּא נַחֲלֵק בִּשְׁוֵה מִמֵּה וְלֹכֵךְ אֵין בְּמִים רַק לְפִי עֵרֶךְ אֲבָל בְּקִדְרָה דִּהוּי עֻנִין אַחֵר וְדֹא בְּפִנִי עֲצָמוֹ וְהוּא עוֹמֵד בְּפִי וְאִינוּ מְעִין הַמִּים וְדֹא חִיִּישֵׁינָן שְׁמָא כֹּל טַעַם הַמֶּלֶח וְהַחֲלָב שְׁבוּ הִכָּל נִבְלַע בְּקִדְרָה וְנִהִי דְטַעַם הַמִּים אִינוּ אוֹסֵר אֲבָל טַעַם הַחֲלָב אוֹסֵר וְצָרִיךְ סִמְךָ עִכָּם נִגַּד כֹּל הַחֲלָב וְכוּנָתָה הָאִירָה וְהַטְרוּ אִינוּ שְׁלֵא נִצְרַךְ סִמְךָ אֵף נִגַּד הַחֲלָב רַק דְּבֹא לְאַפּוֹקִי שֶׁאִם הִי אִיסוּר הִי צָרִיךְ ס' נִגַּד כֹּל הַטְפָּה שֶׁל מִים מִכָּד דְּנַעֲשָׂה נִבְלָה וְלֹכֵךְ קִמְלִי דְּבִהִיתָר לֹא מִשְׁעָרִין כֹּאֲלוֹ הִי כֹל הַטְפָּה חֲלָב לְהַצְרִיךְ ס' נִגַּד כֹּל הַטְפָּה רַק לְפִי עֵרֶךְ שִׁיעוֹר הַחֲלָב שְׁבָה אֲבָל לְפִי עֵרֶךְ הַחֲלָב שְׁבָה וְדֹא דְצָרִיךְ ס' מִמֵּשׁ וְאִם הֵינִי בָּאִים לְהַחֲזִיק דְּבִרֵי הַפְּמִיגִי הִי אֲפֻשֵׁר לִימֵר דְּמַטְעֵם נִיט בֵּר נִיט אֲחִינָא עֲלָה וְהוֹלֵךְ לְדַעַת הַמְקִילִין בְּנִיט בֵּר נִיט וְלֹכֵךְ הִינָּה נְהִי דְכֹאן גּוֹף הַחֲלָב נִתְעָרְבָה בְּמִים אִיכָּה הַקְדֵּרָה בִּלְעָה מִגּוֹף הַחֲלָב וְלֹא נִחְשָׁב נִיט בֵּר נִיט אֵין מִימָּה אִיכָּה לְשַׁעֵר נִגַּד כֹּל הַחֲלָב שְׁהִי בְּמִים כִּיּוֹן דְּבִדּוּאִי גַם הַמִּים בִּלְעוּ מִן הַחֲלָב וְנִהִי דְחִיִּישֵׁינָן שְׁמָא הַקְדֵּרָה בִּלְעָה כֹּל טַעַם שֶׁל הַמִּים וְשֶׁל הַחֲלָב מִימָּה זֶה הַטַּעַם שְׁנִבְלַע בְּמִים תַּחֲלָה וְאַחֲכִי נִפְלוֹט לְקִדְרָה שׁוֹב הוּא נִיט בֵּר נִיט וְכֹבֵר אִיקְלֵשׁ טַעֲמִי וְלֹכֵךְ אִם יֵשׁ ס' רַק לְפִי עֵרֶךְ הַמְדוּמַע מוֹתֵר מִימָּה

דגג

לְפָנֵם הֵנָּה טַעַם זֶה נִטְלֵיט וְחִלְלִיהָ לְסַמּוֹךְ עִי' רַק עֵינֵי הַחֲזִיקוֹת הוּא כֹךְ דְּדֹאִי בִסְכִין אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ דְּבִדְבֵר שִׁישׁ בּוֹ שְׁהוּי קֶצֶת וְדֹא צָרִיךְ לִיבּוֹן אֲבָל אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ רַק כְּמוֹ רֵנֶע אֲבָל אֲשֶׁר בּוֹה דִי הַנְּעִלָה וְבוֹה נִסְתָּר כֹּל רֵאיוֹתָיו שֶׁל רֹ"מ וְחִילּוֹק זֶה מוֹכַח בְּפִמְיָג בְּשִׁדֵּי ס' צִיב מִיֵּשׁ שֶׁם דָּאָם נִפְל נֵר עַל דְּבֵר וְשֶׁהָא קֶצֶת צָרִיךְ לִיבּוֹן מוֹכַח דְּבִלָּא שְׁהִיהָ דִי הַנְּעִלָה וְכֵן אִנִּי מוֹרָה תְּמִיד :

***ס' קִנְיָד. וְבִנְדוֹן** הַשְּׁאֵלָה בְּלִיבוּת עִם גְּבִינָה שְׁשֵׁמוּ בַּה ב' בִּיצִים וְאַחֲכִי נִמְצָא בְּקִלְפָּה אַחַת דֶּם הֵנָּה אֵין הוֹרָאָתוֹ נִיִּל כִּי אִם בְּטַעַם שְׁאֵין כּוּוֹנָתוֹ לְבִטֵּל יִפֵּה אֲמַר אֵין דִּימָה עֲנִינִים נִפְרָדִים דְּבִדּוּאִי בְּדִבְרֵי שִׁיחֵי נִשְׁאָר בְּסִמְךָ תְּמִיד הוּא הִדִּין כֹךְ אֲבָל כֹאן הַלִּיבוּת הוּא דְּבֵר גּוֹשׁ וְהַמִּים הוּא רוּטָב וְאִיכָּה אֵף אִם הִי ס' עִם הַמִּים מִיֵּה הַגּוֹשׁ נִשְׁאָר בְּאִיסוּרוֹ וְאֵין הִיתָר רַק לְהֵרוּטָב כְּמִיֵּשׁ בְּפִמְיָג וּבְפִרְט דְּאַחֲכִי יִטְלוּ הַלִּיבוּת מִן הֵרוּטָב לְגַמְרִי אוֹ בְּמִקְצֵת סִמְךָ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד ס' וְמָה דְּסִמְךָ עַל הַשֶּׁךְ ס' ס'וֹ בַּחַד בַּחַד נִמִּי מוֹתֵר הֵנָּה הַשֶּׁךְ בְּעֲצָמוֹ סוֹתֵר דְּבִרֵּיו כְּמִבּוּאָר בְּפִרְמִיג וְאִנִּי בַּח' יִשְׁבָּתִי זֶה אֵין חָזִי לְסַמּוֹךְ עַל זֶה בַּחַד בַּחַד וְגַם מִן הַסֵּתֵם הוּא כֹל הַבִּיצִים שׁוּין לִכֹן לֹא נִרְאָה לִי הוֹרָאָתוֹ בּוּזָה :

***ס' קִנְיָד. רֵאיוֹתִי** בְּטוּרִי ס' צִיב סִימָּה כֹ"ח מִיֵּשׁ בְּשֵׁם הָאִירָה דְּסִיִּל

דְּהִיתָר בְּהִיתָר שִׁיךְ בִּיטוּל אֲבָל יָדוּעַ דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּסִיִּל דְּבִהִיתָר בְּהִיתָר לֹא שִׁיךְ בִּיטוּל יוֹתֵר מִזֶּה מִשְׁמַע מִהֲרִין נִדְרִים דָּף נִיט עִיב רִי"ה עִיב לֹא שְׁמַעֲתִי לִי דְּאַפִּילוּ הִיתָר בְּאִיסוּר לֹא שִׁיךְ בִּיטוּל לִימֵר שֶׁהִיתָר הוּא בִטֵּל דְּדוּקָא אִיסוּרָא בִטֵּל וְלֹא הִיתָרָא עֵיִישׁ וְדִבְרֵיו צִיב בּוּזָה שְׁהִי מְפֻרֵשׁ בְּמִנְחוֹת כִּיג דְּפִלְגִינוּ אִם בַּתֵּר מִבְּטֵל אוֹלִינָן אוֹ בַּתֵּר בִטֵּל אִם שְׁחִיטָה בִטֵּלָה בְּנִבְלָה אוֹ לֹא וּמוֹכַח שֶׁם לְהִדְיָא דּוּה דּוּקָא לְמִיד מִיֵּמָּה לֹא בִטֵּל אֲבָל לְמִיד מִיֵּמָּה בִטֵּל לִי בִטֵּלָה שְׁחוּטָה בְּנִבְלָה אִיכָּה מוֹכַח דְּהִיתָר בְּאִיסוּר בִטֵּל הוּא וְכֵן מוֹכַח בְּכַמֵּה דּוֹכְתָא כְּהִיג וְדִבְרֵי הַר"ן צִיב טוֹבָא כַּעַת :

לְרֵאיוֹתִי בְּפִמְיָג שְׁמִבִּין דְּבִרֵי הַטְרוּ דְּאַפִּי נִגַּד מַעַט הַחֲלָב לְכַד שְׁהִי בְּמִים לֹא בְּעִינָן ס' וְהַעֲלָה מִזֶּה דָּאָם נִפְלָה כּוֹיֵת חֲלָב לְקִדְרָה שֶׁל מִים וְאַחֲכִי בִישַׁל בַּה בִּשְׂרֵי אִיכָּה ס' אֵף כְּנִגַּד הַכּוֹיֵת חֲלָב לְבִדּוֹ עֵיִישׁ וְלַפְעַנִיד אִיכָּה כֵן כֹּלֵל שְׁהִי אִם

ביותר לכן צריך תמיד קווארט ומחצה :
יסי' קנ"ח. מה ששאל על המורים להיות
 בנחתב הכף בתבשיל ויש
 ס' נגד הכף שגם הקדרה מותרת רק הכף אסור
 למה לא נחוש שמא נגע הכף בגוף הקדרה
 למעלה במקום הריקן ויש לאסור הקדרה הנה
 זה א"ש כיון דיש דעות בסי' צ"ט וסי' קכ"ב
 דבכלי יד דרכו להשתמש בשפע מותר הקדרה
 ונהי דלא קיי"ל כן מ"מ היינו בודאי נטרפה
 הקדרה אבל כאן דהוי רק ספק שפיר סמכינן
 על זה דהוי ס"ס שמא לא נגע בגוף הקדרה
 ואח"ל נגע שמא כדעת המתירין כיון דדרך
 להשתמש בהקדרה בענין שיש סמ"ך נגד
 הכף וא"ש בעוה"י :

סי' קנ"ט. מה ששאל בכף של בשר אם
 משערין לפי ערך המדומע
 מכח המים או לא. הנה בזה אני נוהג כן דודאי
 ה"י ראוי לשער לפי המדומע אך לפעמים נוגע
 הכף בגוף הבשר עצמו גם לפעמים הוי הרוטב
 שומן למעלה והוי כולו שומן ולכן אני מורה לפי
 הענין אם אין בו צד קולא כגון שנתחב לחלב
 ממש אם משער בכל הכף כפי מה שנתחב אבל
 אם הוי בו צד קולא כגון שיש בקדרה שאר מינין
 רק דנשתמש בו תחלה חלב דאז יש צד קולא מכח
 דעת המתירין דהוי ג"ט בר ג"ט ומכ"ש אם הקדרה
 אבי"ל לענין להחמיר לנער המאכל כיון שהוא ב"י
 בזה אני פוסק לפי המדומע כן אני נוהג :

יסי' ק"ס. בענין כף בקדרה שיש בו
 סמ"ך ח"ו לומר דהקדרה

ישהא מעל"ע אחר שהמאכל מותר מיד אין
 חובא ואטלולא גדול מזה :

סי' קס"א. במ"ש הטויו בסי' צ"ב ס"ק
 כ"ז ולפענ"ד תמוה דכ

שנוגע בקדרה וכו' ולדעתי ה"י נראה כדעת
 הש"ך בס"ק ל"י שכתב כיון דהקדרה עומד במקומו
 חשיב תתאה אכן מוכח לדעתי בפסחים ע"ז
 בתוד"ה תנן שאין להם דין נוגעים זה בזה כדעת
 הטויו וכן שלא כדעת הש"ך דמה שבמקומו חשיב
 תמיד תתאה שהרי כתבו שם דנקט סתם נגע ולא
 פ"י אם נגע למעלה או למטה עיי"ש משמע כדעת
 הסוברים דגם בזה יש חילוק באיזה מקום נגע אם
 הוא למעלה או למטה אף שהתנור עומד במקומו
 אין לו דין תתאה תמיד רק לפי מה שה"י הנפילת
 וכן

דנגד החלב שבעין שנבלע בקדרה יש ס' ונגד טעם
 שיפלט ע"י המים שוב הוי ג"ט בר ג"ט ומותר
 בלא"ה ולפ"ז ה"י נראה דבאיסור ממש דלא שייך
 ג"ט בר ג"ט או מדינא צריך ס' נגד כל האיסור
 שיש במים אף למ"ד דלא אמרינן חני' בשאר
 איסורין וגם לכ"ע לענין דאורייתא דלא אמרינן
 חנינ' מ"מ צריך ס' נגד כל האיסור שבמים כיון
 דלא שייך ג"ט בר ג"ט באיסור א"כ שפיר חיישינן
 שכל הטעם של האיסור והמים נבלע בקדרה
 וצריך ס' מה"ת נגד האיסור עכ"פ ולא כהפמ"ג
 שכתב דאף באיסור הוי רק מדרבנן מכח חנינ'
 ולדעתי ז"א וכן לדידן דקיי"ל להחמיר בג"ט בר
 ג"ט אף בחלב צריך ס' נגד כל החלב שבמים ואף
 שראיתי גם בספר חו"ד שנמשך כמה פעמים בזה
 אחר הפמ"ג בדעה זו הולפענ"ד כתבתי ודוק ושוב
 מצאתי רא"י לדברי מלקמן סי' ק"ג שכתב דאם
 לא ה"י ס' נגד איסור הראשון ולמה לא די לפי
 המדומע והרי התם שייך ג"ט בר ג"ט עיי"ש
 ומוכח כדברנו ודוק היטב :

סי' קנ"ו. שא' בשתי קדרות של בשר
 העומדים על הכירה ואחת

ה"י מחזיק חצי קווארט ואחת שני קווארט ונשפך
 כף חלב תחת אחת מהם ובקדרה של שני קווארט
 ודאי ה"י ס' כנגדו אך בקדרה של חצי קווארט
 בודאי לא ה"י ס' כנגדו והורה ר"מ שהקדרה
 הגדולה מותרת והקטנה אסורה ובא אחד וערער
 עליו ששניהם מותרות. הנה ודאי יפה הורה ר"מ
 כי חוץ מ"ש ר"מ הנה כתוב אצלי ביר"ד זה
 כמה שנים בגליון וז"ל מה דמשמע מדבריו דאף
 באיסור דאורייתא שניהם מצטרפות היינו רק במין
 במינו וכגון דליכא רוב בקדרה אבל במבשאל"מ
 כבר כתב הוא בעצמו בסי' צ"ב ס"ק ח' ובסי'
 ק"ה ס"ק כ"ט דלא אמרינן כל שנכנס לספק מסייע
 לבטל כיון דיש בו טעמא עיי"ש כן כתבתי ולכן
 יפה הורה :

סי' קנ"ז. שא' נדון שיעור ס' נראה דודאי
 גם לדידן אסור בפחות

מקווארט וחצי דלא פלוג חו"ל דלפעמים יש אצל
 הכירה כפות גדולות ולכן אם נהלך בין כף לכף
 יצטרך השואל להביא את הכפות לפני ההכנס ואין
 כל הכפות שוין וכל מורה ישער כפי שכלו
 ולפעמים יקל ויטעה יותר מדי לכן לא חלקי
 וצריך תמיד קווארט ומחצה ולא יטעו להקל

עצמה מבליע בכלי וגוי דשבע ואין טבע למשוך
הבליעה אצלו מ"מ אינו מונע הבליעה הבא ממילא
לו דמה דאמרינן דשבע היינו רק דע"כ אינו
מושך הבליעה אבל מ"מ אינו מונע מה שבא לו
ממילא כנלפענ"ד נכון בסברא :

סי' קס"ד. מה ששאל אם גבלע איסור דרבנן
שאינו לו עיקר מה"ת בכ"ח
באופן דצריך ליבון אם מהני הגעלה ג"פ. הנה
מ"ש באופן דצריך ליבון לא הבנתי כי לא מצינו
שיועיל ליבון בכ"ח רק החזרת כבשונות גם הגעלה
ג"פ ל"מ בזה כי לא שייך הגעלה בכ"ח יש לו
תקנה בעירו ג"פ כמ"ש בה"ל י"ג ובבבלי ע"כ :

סי' קס"ה. מה ששאל בחתך בסכין דבר שיש
בו דוחקא דסכינא אם אוסר
רק נגד החוד לכד אבל המותר בצד הסכין הרי
כבר נעשה ריוח וליכא דוחקא כמ"ש כעין זה בסעי'
ז' ברושמי' של הסכין. הנה לדעתי כך הוא דזה
דומה לכף שבתוך הקדרה אף שאין התבשיל מלא
מ"מ בעינן ס' נגד כל הכף דהוי כקדרה כמ"ש הכר"ס
והפמ"ג בע"כ דאמרינן דבזה חס מקצתו חס כולו
אף להפליט אף דבעלמא לא אמרינן מחמץ להפליט
מ"מ כיון דהוי בתוך הקדרה חס כולו אף להפליט
אבל נגד מה שלמעלה מן הקדרה לא בעינן ס'
כן ה"ג בזה כל מה דהוי בתוך צדדי החתך כיון
דע"כ זה מוכרחין אנו לומר דדוחקא דסכינא מי
וד"ח וכדומה מחמץ הסכין ופולט וא"כ כיון
דנתחמץ ממילא כל מה דהוי בצדדי החתך נעשה חס
ופולט אבל מה דהוי רחב הסכין מאד ובולט לחוץ
מצדדי החתיכה כנגדו ודאי א"צ ס' כנלפענ"ד לדינא.
ושוב חזר והשבתי מ"ש בנדון דוחקא דסכינא מי
לא ידעתי דכונת הכר"ס הוי רק מכח הבל הקדרה
והרי ראיתי דבריו אז לכך כתבתי דאינו אסור רק
שבתוך צדדי החתיכה רק לדעתי כמו דשייך לומר
מהבל הקדרה הוא פולט ובוה מפליט בכלו כן נמי
מה דהוי חס ע"י דוחקא י"ל ע"י הבל שבצדדי
מפליט מכלול כל דהוי תוך צדדי החתיכה וז"ס
לדעתי :

סי' קס"ו. שאלתך ע"ד החורד סי' צ"ד
סק"ט שכתב דהכף אסור

ביש ס' והקדרה מותרת. מה בין הכף להקדרה.
לא ידעתי כוונתך הרי החורד מפורש הטעם
דבקרה שייך לומר מקושר ולא בכף. ומ"ש אתח

לס"ד

וכן משמע מסוף לשונם שכתבו דמכאן פריך שפיר
מדנקט נטף מרוטבו על החרס משמע למעלה
משמע דלולי לשון זה אף בנטף משכחת לה שיהי'
הרוטב תתאה וחרסו של תנור עלאה אף דהוי
במקומו לכך נראה להלכה כדעה זו :

סי' קס"ב. שא' באחד שהורה בכיסוי של
חלב אחר ג"י להחיר הבשר
והקדרה שכיסו בה. הנה שלא כדת הורה והוא
טרפה ויה"ר דלישרי תרבא. ומ"ש ליתן טעם
לדברי הרשב"א שהביא הבי' בס' צ"ב דאף מאן
דס"ל דלא אמרינן ח"נ"ג בשאר איסורים מ"מ אפשר
לסוחטו ואתה חתיכה אסורה וכתב ר"מ טעמו
דנהי דנסחט ממנו האיסור מ"מ א"א שלא יהי'
נשאר בו משהו וא"כ כיון דהחתיכה היתה תחלה
כולה אסורה דהחיתך נהפך לאיסור רק אח"כ
כשנסחט ממנו האיסור נעשה היתר וכיון דע"כ
נשאר בו מעט הוי כתחלת ביאתו ע"י תערובות
כיון דאין הרוב היתר מבורר מתחלתו ולכך לא
בטל. הנה ישמעו אוניו מה שמוציא מפיו איך כתב
ההיתר נהפך לאיסור הרי הוא אויל השתא להני
דסברי דלא הוי ח"נ"ג בשאר איסורין א"כ אין
ההיתר נהפך לאיסור :

סי' קס"ג. הפמ"ג בס' צ"ג במשבצות כתב
בשם רב אחד שאם מלח
בשר בכ"ח ישן מותר דאין מליחה לכלי להפליט
ושוב אינו בולע דשבע מלבדו והפמ"ג דחה דבריו
אך לא נתן טעם לדבר ולפענ"ד החילוק כך דמה
דאמרינן בשבע מלבדו אינו בולע היינו דבדואי
מקום יש עדיין בכלי להיות גבלע בו עוד רק
דבכבוש וכדומה דהדבר מצד עצמו הוי צונן ואין
לו כח להבליע ועיקר הבליעה נעשה ע"י מה
שנבבש בכלי והיינו ע"י צירוף הכלי עם המשקה
יחד נעשה כבוש וא"כ אנו רוצים לצרף הכלי
שויה נעשה הרמיחה ותגמור את הבליעה דהכלי
תמשוך הבליעה אליו בזה אמרינן דאם הכלי אינו
שבע אז טבע הכלי להיות מושך הבליעה אצלו
ובולע מדבר שיש בו אבל אם הוא שבע אז אינו
גורם רמיחה להרמיח הלח שבו כדי להבליע בדבר
שאינו בו חמימות מצד עצמו רק שכלל כבוש אמרי'
שהכלי נעשה רותח ומרמיח הלח ובו לעצמו ובוה אמרי'
כיון דשבע אין מרמיח השני זולת הטעם שכתב
הסריז דחורז ופולט וכו' אבל מליחה דהוי מצ"ע
ריתח בלי צירוף כח הכלי בזה אמרי' דרמיחת המליח

כמאן דליתא והוי כלא הוי כאן איסור כלל ולכן אין לחוש שמה נגעה הכף בגוף הקדרה מבת דמוקמינן הכלים בחזקת היתר ואחזוקי איסורא לא מחזקינן. ויובן יותר דבשלמא בליכא ס' נהי דהוי נטבנט עכ"פ יש כאן טעמים מעורבים ואיתרע החזקת היתר לכך יש לחוש יותר שמה נגעו הכלים בגוף הקדרה אבל ביש כאן ס' א"כ הוי כמאן דליתא והוי ההוא לחודי קאי וההוא לחודי קאי אין לחוש שמה נגעו בזה דאחזוקי איסורא לא מחזקינן:

ועוד נראה דהרי בלא"ה אין דברי התוס' מובנים במ"ש דחיישינן שנגעו הכלים במחבת דמה בכך הרי שתי קדרות אין אוסרין וא"ו דאינו מוציא דבר קשה יבש ביבש וא"כ אף אם נגעו הכלים במחבת לא יאסרו רק ע"י אמצעות המים א"כ סוף סוף הוי המים נטבנט ובע"כ כוונתם כך דהם אסקי אדעתיהם בהן סברא שכתבו אח"כ דהטעמים נוגעין זה בזה רק דכאן סברו דמה בכך דאח"כ טוגעים זה בזה עכ"פ טרם שפגעו זה בזה תיכף אקליש טעמו ואין חזרין וניעורין ובפרט לפמ"ש בגליון האלפסי בחא"ש הטעם דלא הוי למים שעת הכושר מעולם לכך לא מהני נטבנט ובאמת י"ל דהמ"ש שבסמך למחבת קבלו טעם המחבת תחל"ע וידין ה' היתר וכן המים הסמוך לכלים קבלו טעם הכלי תחל"ע הוי היתר וה' לו שעת הכושר כיון דאח"כ נגעו הטעמים זה בזה אינו חוזר וניעור וא"כ לזה כתבו דחיישינן שנגעו המחבות בכלים ואז בזה ודאי פגעו הטעמים זה בזה מיד ובהו ודאי לא הוי למעט מים שביניהם שעת הכושר ונאסרו המים ואוסר הכל וא"כ תינתן מטעם נטבנט אבל ביש ס' לו יהא דלא אמרינן סברא דמקושר היינו לטעם של גוף הקדרה אבל הלחלויות שמבחוץ לקדרה זה ודאי מקושר הוא עם כל המאכל ודין אחד לו וא"כ כיון דיש ס' מה לנו לחוש שיגעו זה בזה ממ"כ בלי לחלויות אין יכולין לאסור וא"ו ע"י לחלויות הרי הלחלויות מחובר לגוף המאכל ואינו נאסר מן הכף ובמה יאסור את הקדרה וגם הכף לא בלע איסור כלל והוי כלא נגע בגוף הקדרה ולכ"ע הכף מותר ומה לי בזה נגע או לא ולכן נראה דהעיקר דהכף נמי מותר וכדעת הטור וכדעת האורח מישור שהביא הפמ"ג בס"י צ"ד סק"ח אך למ"ז שמיר ה' לנו לחוש החושש שלך שמה נגע במקום הריקן ויהי' דינו כדיון טרפה שנפלה שלא

כנגד

לפ"ד הפמ"ג בס"י הנ"ל בס"ק ח' בשם הרמב"ן דבכף נמי שייך מקושר כבר ראית לדודי' הוי הכף איסור מכה שמה נוטל הכף עם מעט מאכל והוא עדיין חם והוי ככ"ר רק שתמהת דא"כ תתסור גם הקדרה מה"ט ויהי' מחויב לערות מיד וכי דא דבשלמא הכף כיון דבהתבשיל אין בו ס' נגד טעם הקדרה א"כ ע"כ"מ אם הקדרה של חלב יש במאכל הוה טעם חלב וא"כ אם מוציא הכף עם מעט תבשיל שיש בו חלב בטעם הכף אולי לא פלט כל טעמו לתוך הקדרה ונאסר ממעט התבשיל בטעם חלב שבאבל הקדרה הרי אם הוטר הכף א"כ אין כאן טעם בשר כלל שמעט הטעם של הכף נתבטל בקדרה א"כ אין כאן טעם בשר ולמה תאסר הקדרה הרי אף אם יהי' נשאר רק מעט תבשיל בקדרה סוף סוף אין כאן רק תבשיל רק בטעם חלב ולא בטעם בשר: ומה שחקרת אם הקדרה ריקנית למעלה ניוחש שמה נגע הכף בקדרה. יפה חקר אך איש דכמו דחקרו הפוסקים לענין התחיבה דמשערין לפי מה שהדרך לתחוב בו כן י"ל ה"נ בסדר התחיבה. הנה דרך התחיבה הוי לתחוב הכף באמצע התבשיל ולא בצדדיו רק מה דהקשו האחרונים דניחוש שמה נגע הכף בגוף הקדרה היינו דאח"כ דרך הגשת הקדרה או כשמיניס דרך הוא ל"בוא ליגע גם בגוף הקדרה אבל למעלה במקום שהוא ריקן ואינו מגיע אין דרך ליגע בצדדין כן י"ל לפ"ד הטור בקושיות דניחוש שמה נגע בגוף הקדרה אבל לפי האמת נראה דל"מ ויתיישב גם הערת דודאי קיי"ל אחזוקי איסורא לא מחזקינן ומוקמינן הכלים בחזקת היתר ומה דאסרו התוס' בהדחת כלים ולא מהני נ"ט בר ג"ט מה"ט שמה נגעו הכלים במחבת היינו ע"ד מ"ש התוס' יבמות ד"פ דהקשו למה לא נוקמא הקופת בחזקת היתר ותי' כיון דמה דנפל לתוכו ליכא חזקת היתר וכו' וא"כ ה"נ כיון דס' אין כאן ויש כאן ודאי טעם בשר וטעם חלב מעורבין רק דנתלה שאיקלש ל"י הטעם ע"י דנגעה נ"ט בנ"ט בזה נהי דהכלים הו"ל חזקת היתר מ"כ הטעמים של בשר בחלב אין להם חזקת היתר רק להיפוך דיש להם חזקה דמעיקרא כמו שהי' תחלה טעם טוב ואלימ' כן עתה הם בחזקת הטעם הזה ולא אקליש לכך חיישינן שמה נגעו זו בזו והוי טעמים כטעם מעיקרא ולא אקליש ל"י כלל אבל ביש ס' דאין באן טעם בשר וחלב מעורב כלל וטעם הכף הוי

יותר דהן אמת דבש"ס קאמר דבשפור של מתכות לא משום דחם מקצתו חם כולו והוי צלי מחמת ד"א אך קשה אטו בלא"ה דחם מקצתו אטו לא הוחם השפור בתוך הפסח זה ודאי החוש יכחיש וגם בשל עץ השפור חם מאד גם מה שבתוך הבשר בפנים וא"כ ל"מ"ל לומר מכח חם מקצתו וגם בשל עץ למה לא יותסר הרי הוי טעם דחם מקצתו חם כולו. אך לפי דברנו יומתק מאד דבפנים כיון דבשעה שהוחם נוגע בפסח הוי מקושר ולא הוי כצלי מחמת ד"א רק כהולך מיד אל הפסח אבל בשל מתכות כיון דחם מקצתו חם כולו א"כ זה שתחוב מחוץ חם תחלה קודם שמגיע להפסח והוי חם הוא תחלה קודם שנוגע בפסח ולא הוי מקושר לכך הוי צלי מחמת ד"א : שוב נוכרתי שהקושיא שלי לא הוי משפור רק ממה דאמרינן בש"ס דאין נמנין על מות טבעצמות מכח איסור שבירה ופריך הש"ס דליתי עשה ולדחי ל"ת ומה פריך הרי המוח שבעצמות הוי צלי מחמת ד"א דאין רואין פני האש רק דרך העצם וא"כ נטוה המוח מכח העצם והוי צלי מחמת ד"א והגדתי זה להגאון המפורסם מו"ה זלמן מרגליות ז"ל ואמר שאין לו מזור ולפי הג"ל יהי' א"ש כיון דמקושר הוא לא הוי כצלי מחמת ד"א וזה ראי' ברורה לפענ"ד :

סי' קס"ח. נסתפקתי במה שהעלה הש"ך בסי' צ"ח ס"ק כ"ב
ע"ד הרמ"א במ"ש איסור שנתבטל וכי ונתוסף בו אח"כ ל"ש נודע בנתיים והעלה הש"ך דזה דוקא כנותן טעם אבל בדבר שאינו נ"ט או בנודע בנתיים כבר נתבטל ואינו חוזר וניעור דהידיעה גורמת ההיתר עיי"ש וע"ז נסתפקתי אם לא נודע לו תחלה ידיעה ברורה שנפל בו איסור רק הוי ספק לו אם נפל בו איסור או לא או שהי' ספק אם זה שנפל הי' איסור או היתר ואח"כ נתוסף עוד איסור שני ואח"כ נתורע שגם בתחלה נפל בו איסור בודאי או שהי' אסור בודאי אם גם בזה אינו חוזר וניעור או לא אי נימא כיון דבלא נודע בנתיים הוי חוזר וניעור ורק הידיעה גורמת ההיתר לכך בעינן שיהי' ידיעה ברורה לא בספק או נימא דאף ספק ידיעה ג"כ נחשב כאלו נודע בודאי ושוב כבר נתבטל ואינו חוזר וניעור ולכאורה הי' נראה לפשוט זה דהרי עיקר הטעם מה ידיעה גורמת ההיתר שלא להצטרף נראה דנצמח ממה

כנגד הרושם ובזה אינו מצטרף להחלוחית לגוף המאכל ולכן בזה נראה העיקר כטעם הראשון דאחזוקי איסורא לא מחזקינן כה"ג כיון דאין דרך תחיבה כן ואין צריך המורה לחקור אחר זה בלתי אם נודע שנעשה כן ודאי יש לאסור ודב ונכון : **סי' קס"ו. ע"ד** שאלתו בנדון דגים שממולאים בבצלים שנחתכו בסכין של בשר ולא הי' ס' נגד הסכין ונחלץ חלב רותח תחת הקדרה של דגים ולא הי' ס' נגד החלב והותר הדגים מכח דבצלים בשעת בישולם פסק חריפותן והוי רק כמו הסכין ושמה הלכה כהמחבר דקערות של בשר שהודחו ביורה חולבת מותר מכח נטבני"ט ואף דרמ"א אוסר כיון דיש עוד צד להקל שלא הוי דבר חריף סמך על המחבר ואף דבחר"ד כתב דעבודו מקושר לא שייך נטבני"ט כ"מ בחשו"ב כ"א חולק עליו. לדעתי לא טב הורה כי מנהגא דעלמא כהחור"ד ולא להחזיק זה לנטבני"ט וא"כ נהי דקצת חולקין והוא דעת המחבר בסי' צ"ה מ"מ למעט בפלוגתא עדיף היינו היכא דהוי נטבני"ט ממש ולא כשהוא בעין עתה להיות נעשה נטבני"ט עתה וגם הטעמים פוגעים ביחד וזה כללא בכמה דוכתא דלמעט בפלוגתא עדיף. ועוד נ"ל ראי' מפסחים ע"ז נגע בחרסו של תנור יקלוף מקומו מכח דהוי צלי מחמת דבר אחר הקשיתי בילדתי א"כ כל פסח האין מותר הרי הצד שבפנים נוגע בהשפור שבתוך חלל הפסח והוי צלי מחמת ד"א אך כעת א"ש דדוקא חרסו של תנור שהוחם תחלה ואח"כ נגע בו הפסח הוי צלי מחמת ד"א אבל מה דהוי השפור בתוך הפסח הרי בשעה שהוחם השפור תיכף נוגע בו הפסח והוי כאלו האש הולך מיד על הפסח דרך השפור ולא נחשב מחמת ד"א והיינו כעין דברי החור"ד כיון שהוא מקושר לא נחשב נטבני"ט ודוק. אך גם לולי זה הרי עיקר טעם הטו"ז דהיכי דיש עוד צד להקל מחזיקין ולא הוי ד"ח רק קורט וכר הוי מכח דהוי כעין ס"ס להקל א"כ תינתן כעלמא אבל כאן הוי ס"ס להיפוך לאיסור ולמא כדעת החור"ד ואת"ל דלא כותי' דלמא כדעת הרמ"א בשם הי"א ולהיפוך ליכא ס"ס דאין לנו קולא רק בצירוף יחד ולא כהחור"ד ולא כהי"א וגם אף אם הוי ס"ס בצירוף הסברא דלא הוי ד"ח אכתי אוקמא ס"ס כנגד ס"ס והוי שקולין ולחומרא לכך לא טב הורה ואני מורה תמיד לאסור במשיטות כהחור"ד. והנה הראי' מפסחים אבאר

צף והשומן ודאי הוי כבשר ממש וא"כ הכף בולע מן השומן וכולו בשר הוא לכך לדינא צריך סי' נגד כל הכף. ולענין אם מאסלינקא נקרא נסיובי דחלבא. ז"א דדוקא דבר הבא אחר הגבינה דבזה נשתנה המראה ודומה למים בזה כיון דנשתנה המים אין לו דין חלב אבל בדבר הבא אחר החמאה דזה הוי מראהו כמראה חלב יש לו דין חלב ממש דחמאה הוי רק כמו שקולט השומן החלב אבל מ"מ החלב נשאר חלב דומה לאם יצטנן רוטב של בשר ויקפה השוכן למעלה ואם ניטל ממנו השומן האם נאמר דאין לרוטב עוד דין רוטב של בשר זה ודאי אינו וכן הוי ממש חמאה מן החלב לכך הוי לו דין חלב ממש וז"ל:

סי' ק"ע. שא' על לשון האריה בדיני דבר שבמנין אות ז' שכתב ולכן ספקות כל ברי' הוי לקולא וכו' פי' אם הוי ספק לנו אם הוי ברי' או לא וכו' פי' להאיסור ודאי והחשיבות ספק וכו' ואם היא זאת הביצה שנולדה בירט ועי' תמה ר"מ הרי אדרבא ספק דשיל"מ לחומרא כמ"ש האו"ה גופו לעיל מינה ואיך כתב דאם הוי ספק אם זאת הביצה שנולדה בירט להקל עכ"ל: תשובה: לדעתי אין כוונת האו"ה לומר דבזה ספקו לקולא רק שכוונתו כיון דתחלה וסוף כייל כללא דבכל ספק בחשיבות הוי לקולא רק בדשיל"מ הוי לחומרא א"כ צריך לאשכוחי בגונא חדא שיהי' בשאר החשובים לקולא ובדשיל"מ להחמיר וכיון דהוא רוצה לומר עתה דדוקא אם הוי ספק בחשיבות הוי לקולא אבל אם הספק באיסור אף בשאר חשובין לחומרא א"כ בע"כ מ"ש בספק חשיבות לקולא הוי ספק בחשיבות א"כ בע"כ בדשיל"מ אף אם הספק בחשיבות לחומרא א"כ צריך לאשכוחי בגונא חדא לכך מפרש דהיכי משכחת לה שיהי' ספק בחשיבות דיהי' בשאר חשובין לקולא ובדשיל"מ לחומרא לכך כפרש נכון שספק לנו אם הוי ברי' וכו' ובדשיל"מ אם זאת הביצה שנולדה בירט כלומר דזה נקרא הספק בחשיבות אם הוי דשיל"מ או לא כי אף דהוי הספק נמי באיסור מ"מ אם הוי הדין בדשיל"מ בספק בחשיבות יהי' לקולא או יהי' ראוי להקל בזה כיון דבזה הוי הספק נמי בחשיבות א"כ מה בכך דמכח ספק האיסור אולינן לחומרא מ"מ לו יאה דהוי ודאי איסור מ"מ כיון דהספק בחשיבות ראוי להקל וא"כ נלך בתר החשיבות והוי ספק בחשיבות

ממה דאמרינן ידיעות מחלקות לחטאות שאם אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת ואם נודע לו בנתיים מחייב על כאורא הרי שבלא נודע מצטרף יחד ובנודע שוב אינו מצטרף ה"ה נמי לענין חזור וניעור ג"כ הוי כן שבלא נודע מצטרפין יחד ובנודע בנתיים שוב אין מצטרפין יחד וא"כ הרי מוכח בש"ס דדוריות ובשבועות דר' יוחנן ס"ל ידיעות ספקות אין מתחלקין לחטאות ולא עשו ספק ידיעה ככל ידיעה א"כ כיון דאינו מתחלק לחטאות כן ה"נ ע"י ספק ידיעה לא נתחלק וחזר וניעור. מיהו כד דייקנן יש לפקפק בזה כיון דמודה שם ר"י ידיעות ספק מחלקות לאשמות ובע"כ הטעם דבחטאת שע"י הספק לא נתחייב חטאת א"כ עדיין ע"י ידיעה הספק הזה לא נתחדש לנו שום דין חדש להתחייב חטאת לכך הוי ידיעה זו כמאן דלימא ואין ידיעה זו מחלק אבל לענין אשם כיון דנודע לנו הספק כבר נתחייב אשם וכיון שחל עליה החיוב שוב אינו מצטרף וא"כ ה"נ כיון דאף בתחלה שנודע לנו הספק אם נפל בו איסור או אם הוא אסור ג"כ היינו צריכין לדין אם נתבטל או לא דאם לא הי' מתבטל הי' אסור מספק אף אם יש בו כדי לבטל מותר וא"כ כיון שידיעה זו כבר גרמה לנו לדון אם יתבטל או לא שוב דומה לידיעת ספק גבי אשמות שאף ידיעות ספק מחלקות לאשמות:

סי' קס"ט. שא"תו שבשלו בשר בקדרה עם מים בערך ב' חלקים נגד הבשר ונערו את הקדרה בכף של עץ ושכחו ותחבו בכף הלז בתבשיל הנעשה ממאסלינקא הנשאר מקפאון החמאה ואין סי' נגד הכף רק אם נחשב בליעת הכף לפי ערך הבשר ולפי ערך המים יש הרבה יותר מסמך וכו': תשובה: הנה טעם האוסר שצריך לשער נגד כל הכף מכח דשם הבשר נקרא על הרוטב הוי כאילו ה' כולו בשר הנה זה תמיה דהרי בדבר התלוי בטעם לא אולינן בתר שמא רק בתר טעמא כמ"ש הש"ך סי' צ"ח ועוד אף בדבר דאולינן בתר שמא היינו אם הוי גוף אחד לענין אם נקרא מבי"מ או אינו מינו אבל מ"מ הוא אחד אבל בדבר שהוי גוף אחד ממש לומר כיון דשמו בשר דינו כדיון בשר זה ודאי אינו כיון דהוי גוף אחד לכך טעם זה אין נראה כלל. מיהו לדינא אני מודה דצריך סי' נגד כל הכף מכח דדרך הרוטב להיות למעלה שומן

למחר כי יצטנן ותמה הרי כל דשיל'ם אם לא יאכלנו היום לא יאשר למחר. מה ראה בתמי' זו בכל מאכל אם לא יאכלנו יהי' נשאר קיים לכך הויל' דשיל'ם לכך אסור לאכלו אבל בחום התנור אף בלי מעשה שלו ממילא יהי' כלה בלי מעשה לא הויל' דשיל'ם ואיך לא הרגיש במה דקויל' היכא שהמאכל סופו להתקלקל לא הויל' דשיל'ם הרי היכי דלא יתקיים מעצמו לא הויל' דשיל'ם והיה בחום התנור מיהו יותר הויל' לתמוה דתרי זה נגד השט' ביצה ד"ד דהרי כן פריך השט' דהויל' דשיל'ם ומשני מכח מקלי קלי איסורא והאריה מתרץ בע"א (ואין סנאי לעיין באחרונים אם הרגישו בזה) ואפשר ליישב דהשט' מקשה על ביטול האיסור לכתחלה דהרי הויל' דשיל'ם ואם לא ידליקנו יהי' קיים למחר לכך פריך שפיר דהויל' דשיל'ם ומשני מכח דמקלי קלי איסורא ואינו נהנה בשעת הביטול אך הוא הקשה הרי עכ"פ נהנה אח"כ כשכבר נשרף ונמי הוי מעורב בו איסור וע"ז מתרץ דאח"כ בחום התנור כיון שכלה מאליו לא שייך דשיל'ם וא"ש כן נראה באור האריה :

סי' קע"ג. מ"ש בס' ק"ב י"א דלא אמרי' דשיל'ם היכא שהמאכל מתקלקל. דין זה צ"ע דהנה דין זה אינו שייך רק לפירוש הסוכרים דדשיל'ם לא בטיל הוי מכת דעד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר בזה שפיר יש סברא כיון דא"א להשהותו עד למחר אי"כ לא שייך לומר תאכלנו בהיתר שהרי בנתיים יופסד לכך מותר ובטל אבל לטעם הר"ן דהוי כמב"מ ולא בטל אי"כ מה בכך שהמאכל מתקלקל סוף סוף כיון דהאיסור הזה יש לו היתר למחר דומה למב"מ (אך קשה הרי דין זה הוא מהר"ן וא"כ יסתרו דבריו וא"ז עיין בחבורי להל' יו"ט בהשטטר סי' תק"ז מ"ש בזה) ובפרט דהאיסור אם לא הרי נפל הי' יכול להיות קיים עד למחר דכן משמע מלשון הש"ע שהמאכל מתקלקל משמע דוקא עכשיו לאחר שנתערב הוא מתקלקל אבל האיסור בעצמו לא הי' מתקלקל ואעפ"כ בטיל לטעם הר"ן ודאי הוי כמב"מ כיון דהאיסור הי' ניתר למחר אי"כ לדעת הר"ן ליתא להך דינא והדר הויל' מלוגתא וספקא אם הוי דשיל'ם או לא ובדשיל'ם הולכין בספקו להומרא ולא בטל וצ"ע וכן להיפוך בדן אם הטעם בטל לטעם הר"ן א"ש כמ"ש החוס'

בחשיבות ודאי להקל אך כיון דהוי דשיל'ם אף בספק בחשיבות ראוי להחמיר וז"ב בכונת האריה שבא רק להורות דיש דרך השוה שמשכחת לה בשניהם בנוי' חזא ויהי' בזה להומרא ובוה להקל : סי' קע"א. מ"ש על הש"ך בס' ק"ב דאם שוה בשמא אע"ז דאינו שוה בטעמא הויל' דשיל'ם וסיים וכן כתב הר"ן ד"ל סוף ע"ז ושאל ר"מ דבר"ן פ' הנודר מן המבושל איפכא משמע דגם בעינן שיהי' שוה בטעם דכתב שם דכל דבר הדומה לחבירו אינו מחלישו אורבא מחויקו ולכן אינו בטל רק דבעינן שיהי' שניהם היתר דדומיא דם הפר ודם השעיר עכ"ל. ד. הנה מנין לו כן מהר"ן נדרים דלמא כוונתו שיהי' שוין בשמא ומ"ש דדומיא דם השעיר ודם הפר כתבתי בתשובה דנ"ל דדם הפר ודם השעיר נמי אינו שוה בטעמא כי דעת כמה דבשר שור ובשר עז וגדי הם אינו מינ' בטעמא עיין פמ"ג בפתיחה ובסי' צ"ח וא"כ י"ל הי"נ דם הפר ודם השעיר אינו שוה בטעמא רק כל דשוה בשמא הוי מב"מ ותעד דהרי ר' יהודא יליף מזה מב"מ אינו בטל הרי לדידי' ודאי בטר שמא אולינן לא בטעמא כמ"ש בע"ז דף ס"ה עיי"ש ומוכח יותר בחמץ בפסח דמפורש בפ"ו דפסחים דמב"מ לרי' לא בטיל והאיך משכחת לה מב"מ שוה בטעמא הרי זה חמץ וזה מצה ובע"כ דבתר שמא אולינן ולא בתר טעמא לרי"מ וא"כ מוכח דדם הפר ודם השעיר אינו שוה בטעמא ובוה נסתלק מ"ש רי"מ עוד תימא על הש"ך לפי שיטתו דאם שוה בטעם ואינו שוה בשמא לא הויל' דשיל'ם אי"כ אמאי לא מתרץ בסס"י על דברי הרמ"א ויהי' דחמץ לא הויל' דשיל'ם והקשה הש"ך אמאי יבש ביבש בטל בסמך ותו' וכר אמאי לא מתרץ דמירי בשוה בטעמא ולא בשמא ולא הויל' מב"מ גם לא שייך שמא יבשלם ליתן טעם וכר ולא דק דחמץ ומצה לא משכחת לה שוה בטעם דהרי זה חמץ וזה מצה ובאמת אין כוונתו היש מתירין בס' תמ"ז לומר דבטל ברוב דהרי יש חשש שמא יבשלם ייתן טעם רק הכונה דבטל כשאר איסורים שלא במינו והיינו בסמך אבל לא ברוב דבחמץ ומצה לא שייך שוה בטעמא וז"ב ונכון :

סי' קע"ב. מה שתמה על האריה בכלל כ"ד סי' ירד שכתב דעצים

בתנור לא הוי דשיל'ם מכח דחום התנור לא יאשר